

ליל קופנים

משלים

מילים: זאב

סרי"ל
קיפ

Im Maria, 1892

מרכז לזיון קיפניס
לספרות ילדים

אֶלֶּיךָ - אֶלֶּיךָ
אֶלֶּיךָ אֶקְרֹא שָׁנִים

מִלֵּךְ מִלֵּךְ מִלֵּךְ
מִלֵּךְ מִלֵּךְ מִלֵּךְ

לִּוּן קִיפָּנִים

בְּשָׁלִים

אִינְדִּים: זאב

שמואל זימזון בע"מ • תל-אביב

©

כל הזכויות שמורות לשמואל זימזון בע"מ, תל-אביב

Copyright 1974 by Samuel Simson Ltd., Tel-Aviv

Printed in Israel גרסת בישראל

דפוס מומסט, אסקר

48454-1

המכל ה לחינוך ע"ש לוינסקי	
86073	גרשם בסי המלאי סס
5.4.92	דף 14 תאריך

תּוֹכֵן

א. אַלְעָא אַלְעָא

- הַשְׁעוֹן - 10
- נַעַר בְּרִמְצָנָה וְשַׁעוֹן זָהָב - 12
- חֲצוּצַת הַפְּלָאוֹת - 14
- רַעִים שְׁנִיִּים - 16
- רִיב הַכִּבְסִים - 18
- הַיָּדִים וְהַרְגָּלִים - 19
- טְלָאֵי מַר נֹחַת - 20
- הַגָּשָׁם - 22
- הַרוּחַ וְהַשְׁתִּיל - 23
- פֶּלֶג מַיִם - 24
- הָאֲשָׁכּוּלוֹת וְהָעֵלִים - 26
- עֵץ אֶפְרַסֶּק וְעֵץ שֶׁסֶּק - 27
- טוֹבִיָּה חֶטָּא - 28
- תּוֹלַעַת הַשֶּׁקֶד - 30
- מִסְמַר בְּקִיר - 32
- שֵׁן רַעָה - 34
- הַדְּיוּט בְּבִגְדֵי הָרֵב - 36
- שׁוּם וּבְצֵל בִּיקָר - 38

ב. על תיבה ואלף

- פי הקלב וזנבו - 42
- ענש החתולה - 44
- נכסו ולקיק - 46
- לקיק ולקיש - 48
- סוס צר-עין - 50
- אביר הסוס והמכונית - 52
- הקטר והסוס - 54
- קשר הגמלים - 56
- הפרנגלת - 58
- שלדג "מציל" - 60
- הנשר והאווירון - 62
- הנשר השבוי - 64
- זבוב נשור - 66
- הצפרדע המתנאה - 68
- נכסו הרחוב והלב המאלף - 70
- שפנה גבורה - 72
- זאב ואריה - 74
- רועה וזאב - 76
- החמור בין הסויות - 78
- קוף סג'ט - 80
- האקר והפן - 82

ג. אן באנקרא וקאלטריה

- המאורות - 86
- הצפרדע המקפצת - 88
- השרץ והעוף - 90
- משפט הארץ - 91
- הנחש הקדמוני והשועל הערמוני - 92
- כלי זינו של אדם - 94
- הברית בטבה - 96
- החרב - 98
- סלם יעקב - 100
- הסנה - 102
- שועל חרוף-זנב ושכוי - 102

၂၀၁၇ ခုနှစ် ၂၀၁၈ ခုနှစ် - ၂၀၁၉ ခုနှစ်

— בערךך שלשת אלפים ויש מאות.
— ובמשך יום? שבוע? — רבבות, לכל הדעות!
— ובחדש ובשנה?
— הו, מי מנה!
— וביובל שנים? — אל אלהים יודע!
ויבהל ויאמר: „מה כי אנאל
לספר, למנות? גבל אבל וגם אלאו“
אמר — ויצמד מלכת.
שמע ששן כדברים האלה
ויען: „אל גא, שעוני, ממנות שנים פוטר
אני אותך, שכן זוהי אנלת.
אתה למד גא אך את
הכלל הזה למטלטלת:
ספר-מנה „אחת-שנים“ „לא יותר!“

ויהי כלל זה לשעוננו לעינים:
ימים יחלפו,
שנים ינקפו,
והוא מונה אך רק „אחת-שנים!“

בבית-הספר, על הקיר שעון
גדול היה תלוי.
— עתיק ימים, משוח בששר —
ידוע וגלוי,
מה רב הרעש שם והשאון.
אך שעוננו, מה כי לב ישים לכה?
פזמון שגור על פיו: „תיק-תק! הק-תק!“
וילך לו בדרך הישר.
והמורים והתלמידים,
קסדרם תמידים,
על פיו לבית-הספר באו
ועל פיו כן יצאו.

ויהי היום ותצל מחשבה רעה
בלב השעון, ויחל לחשב רב חשבונות: —
(ימים שנים בלמודים שומע
ובל ידע אריתמטיקה?
והוא מבצלי הכשרונות!) —
„כמה בדקה מסקמק הוא טיקה?“
ששים! — כמה במשך השעה?

52

לְעַר בֵּר-מִצְוַת הַדּוֹד קָנָה

שְׁעוֹן-זָהָב לְמַתָּנָה.

חֲבֵב הַנֶּעֱר אֶת שְׁעוֹנוֹ

וַיִּנָּצְרֵהוּ כְּמוֹ בַּבַּת עֵינָיו,

וְאֵף לְרַגְעַ

דַּעַתוֹ לֹא הִסִּיחַ מִגּוֹ,

פֶּן, הֵה, אֶסוֹן יִקְרָנוּ

וּפְגַע.

מִבְּקָר אִוֵּר הַפֶּךְ בּוֹ וְהַפֶּךְ:

אֶת זְנוּגִיתוֹ צִחְצָח,

אֶת קַפִּיצוֹ מִתַּח,

אֶת כִּפְרָתוֹ פִּתַּח,

הַצִּיץ בְּגִלְגָּלִים הַדְּקֻדָּקִים,

כִּיצַד מִסְתַּכְּבִּים הֵם וּמִתְקַתְּקִים,

סִפֵּר אֲבֵנֵי הַחֵן

לְדַעַת מֶה מִסְפָּר לֵהֶן,

חֵיג מְחוּזְגִי יֵשֶׁר וְהַפּוֹךְ,

הִטָּה אוֹתוֹ סְמוּךְ

לְאֹן - אֶת דְּפָקוֹ בְּדָק,

שָׁמָּה, חֲלִילָה, יַחְסִיר תִּיק-תֵּק...

וּבְהִסְתַּר

הַבֵּיט לְרֹאוֹת קִלְסָתָר

פָּנָיו בְּזֹהָר הַזָּהָב - - -

בְּקִצּוֹר - עַד עָרַב שְׁעוֹנוֹ לֹא נִצָּזָב,

רָאָה

הַדּוֹד וַיֹּאמֶר: „נִתְּתִי לָךְ, יָקִיר,

שְׁעוֹן, כְּדִי לְהוֹקִיר

אֶת הַשָּׁעָה,

עֲתָה רוֹאֵנִי תַקְלָה,

שְׁמַבְלָה אֶתָּה זְמַן לְבַטְלָה

וְכָל יוֹמָךְ לְרִיק בְּזָבוּ...

אֲמַנָם, יֵשׁ עָרָךְ רַב

לְשְׁעוֹן זָהָב,

אֵךְ... אֵךְ הַזְמַן יָקָר מִפְּנֵי!

מעיר הפלך

שב אלימלך

וככה סח

לקרמנים פלאות הכרך:

...וגם המציאו שם מין המצאה,

חצוצרה כזאת ונפלאה:

ואם לראות-עינים היא פשוטה,

כלה נחשת מרוטה

ומרוקה,

אכל בה סגלה טובה ובדוקה,

שאם בה יתקע -

מיד כל אש בוערת תשקע:

אני עצמי בשעת הדלקה הייתי

וחצוצרת הפלאות ראיתי,

אף קול התרוצה אזני שמעה -

שכן אובה לשמע שופרו של המשיח! -

ולעיני האש שקעה..."

שמעו הקרמנים דברי זה המסיח

והם משתוממים ומשתאים.

אולם בדבר אלימלך מי יפון?

ובחצוצרה רב טוב צפון!

לכן קראו הגבאים

במוצאי שבת לאספה,

האריכו נאום, נמנו וגמרו

ואמרו:

"הנה כפי שנדונה עירתנו לשרפה

מדי שנה,

על כן יקח נא מקפת-הצבור סף

ידוע, והגבאי יסע לכרך

וקנה

את חצוצרת הפלאות

והיו משכנותינו מבטחים לשנים הבאות."

וכך הנה:

באותו שבו העמדה החצוצרה לראונה

בבית-המרחץ על האצטבה,

ובשבת זו ערכו קדושא רבה.

לא עברו ימים מועטים -

וגץ יצא מארבת אחד הבתים

ניצת אש בקש הגג.
 וינהרו הקרתנים כאל יום חג,
 למקום המעשה כן באו,
 ובעלי התקיעה בחצוצרה תקעו -
 ואף איש לא אץ אל המים -
 ומעל כל העירה בלהב השמים.

רעים שנים

רעים שנים: זרח

ותרח

מחוץ לעיר הלכו לשום.

ראו בצד הדרך

שם פרח

עלי גבעול קט נע ברוח.

וישש זרח

לקטף הפרח:

„הו, מה יפה הפרח הפורח!”

אך ראה זה פלא: אין לו כל ריח...”

הריח

אף תרח

את זה הפרח

ניען: „להפך, פרח זה מנעים הוא ריח,

אך ראה זה פלא: אינו פורח...”

ויתקוטטו שנים הרעים

ולא היו תמימי דעים.

רזי לי נאגלה

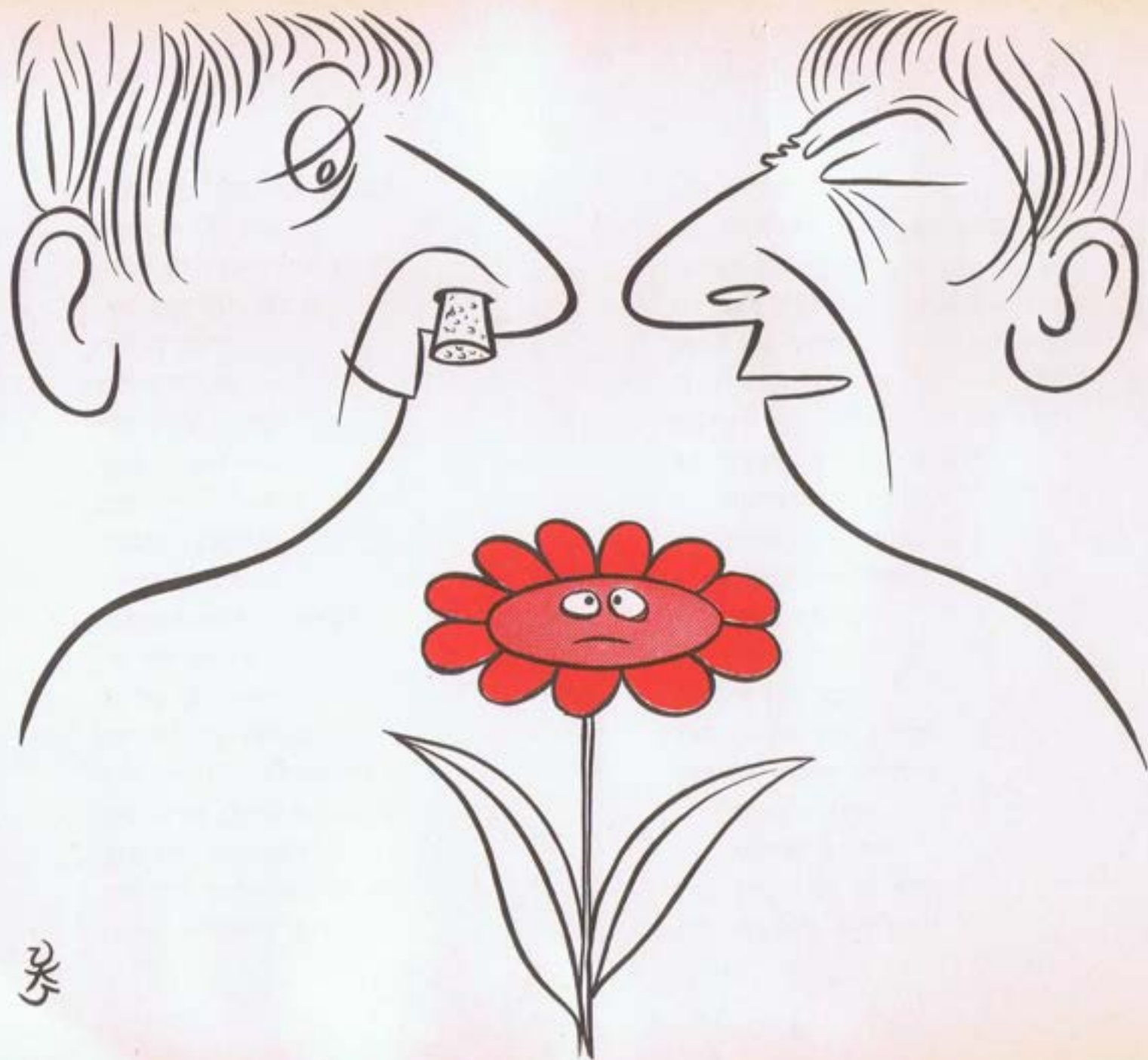
ושוב לא תתפלא:

תרח

היה עור לצבע וגון.

וזרח -

נטול חוש ריח - מתרן.

„לכי מעמדי,
 את, בת-נוצה!“ והכפה בכתה מרה:
 „נמוס! הללו / עלי כלם עלו,
 עוד מעט ויחניקוני.
 הטרם עוד תדעוני?
 הן על ראש חבשוני!“
 והסדן
 עם המטפחת רב: „אני עדין!“
 והמטפחת — במגבת,
 והמגבת — בכתנת,
 והכתנת — בגרבים:
 פתאם מתערבת
 ממחטה קטנטנת —
 ומעל שועתם שמים.
 באה הגברת ותתן בקולה:
 „מה כאן הצנחה הגדולה?
 מקדם תתכבסו,
 אחר-כך תתיחסו,
 לעת עתה הנכם פה משלכים
 ויחד הן כלכם מלכלכים!“

והימים

התנאי על הרגלים:

הוי, מה לכן ולנו?

שאנו

זכות וצחורות,

רכות וטהורות,

ואתן גסות,

קרפס מעסות

קרמז וכשרץ -

הו, דרך-ארץ!..

אך בו כרגע,

הה, פגע!

הקרסלים

זקעו,

הברכים

קרעו,

והימים

אשר התנאו -

בבז הטבעו...

טלאי מר נחת -

יש לו חוט ומחט,

גם אצבעון - פליו-קלל -

אף... אף עבודה, הו, אל תשאל,

עבודה אין לו כלל:

לא טלאי-מכנסים או מעיל,

אף לא טלאי-תרמיל,

שק או אמתחת.

לא נופל ברוח מר נחת:

הוא נושא עינים

לשמים

ורואה: בדי-ענן שם נשאים

ורבם-כלם קרעי-קרעים.

סח: "הלא כדאי

לאחות אותם טלאי-אל-טלאי,

למען יהיו מרבד אחד רחב -

שר-הסתו עליו ירכבו"

הטלאי מר נחת התרומם אל על -

איך?.. כיצד?.. אל תשאל,

כך או כך, על כל פנים

הוא הגיע עד לעננים

ולחוט מיד התחיל:

חוט ארך במחטו השחיל -

דק-דקר,

תפ-תפר,

תפר, תפר, תפר ותר -

אף שכח

עקרון אחד פשוט:

קשר להדק בקצה החוט...

כך ימים-לילות שקד בחוטו ומחטו,

עד... עד כי שלמה מלאכתו.

קרעי-העננים הפכו אחד-מרבד -

עבודה מה יעילה, מלאכת-יד.

והיום יום-סתו הגיע.

שר-הסתו הופיע

על כסא רם ונשא.

ויהי אף נסה

להציג כף רגל על זה המרבד -

חיש נמתח החוט, טלאי מטלאי נפרד -

רעס־רס! רעס־רס!
 המרבוד כלו נפרס
 ומבול של גשם ארצה נתפס...
 כי שקח
 מר נחת רק דבר פעוט:
 קשר להדק בקצה החוט — —
 אף נחת גם הוא מקרום נפל,
 בידע הטלאות קשל-נכשל...
 ימבין יבין את המשל והנמשל.

ביום אביב התקדרו שמים

וגשם טרם עוד נתה.

ראה קדר ונאנח

ואל על פרש כפים:

„אוי! — קרא מנהמת לבו —

הגשם פן יבא

וליבש כלי ממני וקצר —

והביא עלי אסון!”

שמע הגשם — ויצצה.

וכורם נשא למעלה עין:

„נשיאים נרוח — וגשם אין...

הגשם לו ירד — והציל הכרם!”

שמע הגשם — וירד בששון.

הלך בדרך עובר-ארח,

רטן וקרא: „היה הגשם לי לטרח!

כי ירטיבני

ועל ערש-דוי עוד ישכיבני.”

חמל הגשם — ויכלא.

ובן-ברק פגע בגג ויצת אש.

התחילו אנשים

רצים, חשים

וכל פה ממלל ומבקש:

„הלואי ירד מטר חזק

וכבה אש הבזק!”

שמע הגשם — וישטף כורם,

וכל טפה כמלא ההין.

צוח אקר: „הגשם למחתה

לי, כי יפיל את החטה!”

שמע הגשם — וישטף פנין-פנין.

אמר סוחר: „הגשם מה מלאה!

ירד-ישטף-לו — או יפסק חיש!”

שמע הגשם — ויתלה...

אמר אלהים: „אל תפן, גשם, לאלה!

אתה לך לזרקה,

שהרי לעשות כרצון איש ואיש

לא לפי יכלתה;

גבל, תבל וגם תלא!”

גִּנּוּן

שְׁתִּיל בְּגִנּוּן.

גִּנְמָהוּ

וְאֵל סְמוּכָה קִשְׁרָהוּ:

בָּא רוּחַ וְאָמַר אֵל הַשְׁתִּיל:

„רְאֵה, אוֹתוֹ גִּנּוּן רִשָּׁע

קִשֵּׁר אוֹתָךְ בְּחוּט־פְּתִיל

אֵל סְמוּכָה קִשָּׁה,

בְּכַדִּי לִגְזֹל מִמֶּךָ דְּרוֹרָךְ!

וְאַתָּה צָעִיר וְרַךְ,

אִם אַף

אַתָּה לוֹ שְׁמַעְנִי

וְטוֹב אוֹרְךָ:

נָתַק הַחוּט! חַיִּינִי,

רַק אֶת טוֹבָךְ אֲדַרֵּשׁ.

וְלִמָּה תַּחֲכָה עַד בּוֹשׁ?

אַף אֲנִי בְּרַב שְׁמָחָה

מוֹכֵן לַעֲזֹר עִמָּךְ!"

נִפְתָּה הַנִּטְעַע

נִיַּעַשׂ בֶּן. אַף פֶּתַע —

וּמִפְתָּהוּ

אָחוּ בּוֹ נִיַּטְלָהוּ,

לְאַרְץ הַכְּנִיעָהוּ,

לְמִנֹּת הַכְּרִיעָהוּ.

פֶּלֶג מַיִם
 רָחֵב יָדַיִם
 שֵׁט בְּקוֹל הַמַּיָּה מִתַּחַת.
 וּמִלְמַעְלָה
 כּוֹכְבֵי־לַיְלָה
 צָפוּ חֲרָשׁ וּבִנְיָתָהּ.
 חֲרָשׁ, חֲרָשׁ צָפוּ
 וּבַמַּיִם שֵׁם נִשְׁקָפוּ.
 דָּן הַפֶּלֶג: „מַה־יִּפְתִּי!
 הֵן שְׁבַצְתִּי כּוֹכְבֵי־סָז,
 כָּל כּוֹכֵב — אֵךְ פֶּלֶא־רָז.
 שׁוּר, לֹא פֶלֶג מַיִם —
 אֵךְ שָׁמַיִם
 שָׁמַי תַּכְלֵת הֵן הֵייתִי!

עוֹד הוּא מִתְבָּרֵךְ בְּלִבּוֹ —
 וְתִבְא
 לַהֲקֵת עֵבִים
 וְתַכֵּס עֵין כּוֹכְבִים.
 וַיֵּצֵר לַפֶּלֶג מָאֵד.
 לֹאֲסָה הַרוּחַ לַפֶּלֶג בְּסוּד:
 „לֵמָּה חָרָה לָךְ וְלֵמָּה כֹּה נָסְלוּ פְּנִיָּךְ?
 עַל חֲנֹם מִקֶּדֶם שְׁמַחְתָּ
 וְלִשְׁוֹא
 זֶה עֲקָשׁוֹ
 הַתִּיפְחָתָהּ,
 הֵן כּוֹכְבֵי הַסָּז — לֹא כּוֹכְבֵיךָ!

הַיָּשׁוּבִימוֹת וְהַצָּלִימ

אם בין הקריות ריבות ומדנים –
מדוע לא יריבו הצמחים?

ובכן צמחה לה גפן בין הגפנים
ובאביב עטתה פרחים
וסמדר
ותהי לעץ הדר.
והנה פרץ ריב בין האשכולות והעלים.
האשכולות: "מדוע זה תעטפנו צללים?"
העלים: "ולמה זה נגן עליכם יום-יום
מלהט חם?"

מה אאריך ואספרה?
התקוטטו עד מהרה.
והסוף?
לא טוב!
נשרו אז העלים על החולות
ונבלו,
יבשו, צמקו האשכולות
וקמלו.

עץ-אַפּרעס

למשפּחת הנרדי - מפה,

עץ-שֶׁסֶק

למשפּחת נרדני - מכאן,

עשו פרי יחד באותו

בסתן.

אמר עץ-אַפּרעס:

"פרי לי, פרי לי, פרי יקיר,

מראה לו חום, בלו שעיר,

לכן -

כל בעל-טעם בו חושק..."

אמר עץ-שֶׁסֶק:

- פרי לי צהבהב, קורץ ומחנף

מבריק וחלקלק, מגרה כל חף,

לכן -

ישיש עליו כל בעל-חשק..."

- שמעו לי -

טרי-לי-לי -

קרא בזמר הבלבול -

מה כל זה המלול:

"חום", "שעיר", "צהב", "מבריק"?

כל זה אף הקל, אף ריק!

אני,

(שרק הפרי הוא מזוני)

יודע, כי כרק נוהר חצוני -

דו-רה-מי -

אינם לפי טעמי:

פה-סו-לה-סי -

התוף הוא העקר, התוף העסיסי!

- וי! - צוהה הנעל - כואב...
מה אני פה אשמה?
האמום חטא -
נאני לוקה??
- באמת, לך הצדקה! -
התנודה הסנדלר רכות,
אך הוסיף עוד להכות...
סוף-סוף האמום נשלך
ונזרק מפסח לשרפרף.

סנדלר אמן-ידיים
מפזז במקדש שפתים
את הנעל, מלטף ומצחצח,
תוף כדי כך מתבדח
בחלקלקות:
"כלום
נעלם ממך פתגם קדום:
"טוביה חטא

ווגוד סופג מכות..."

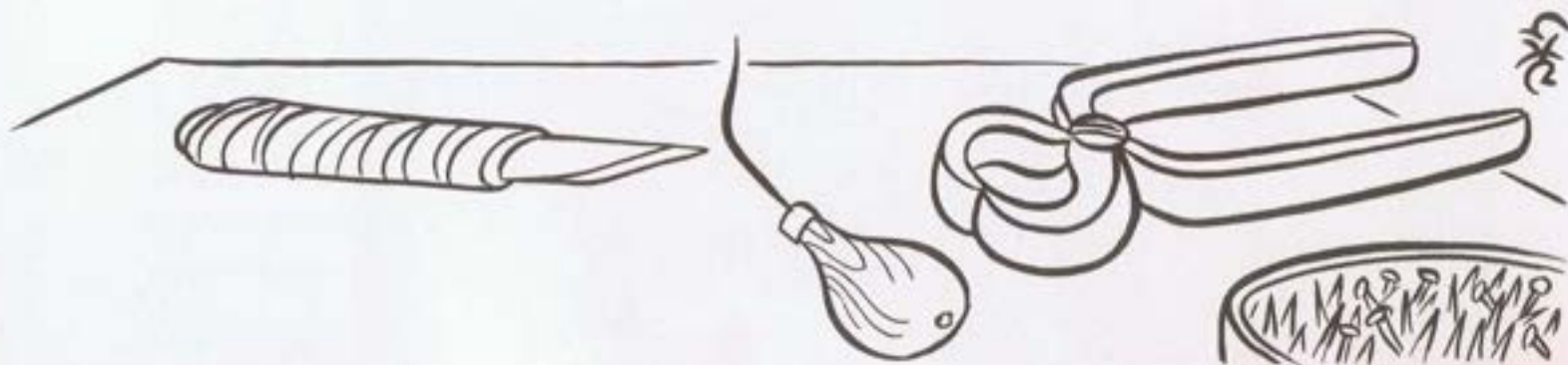
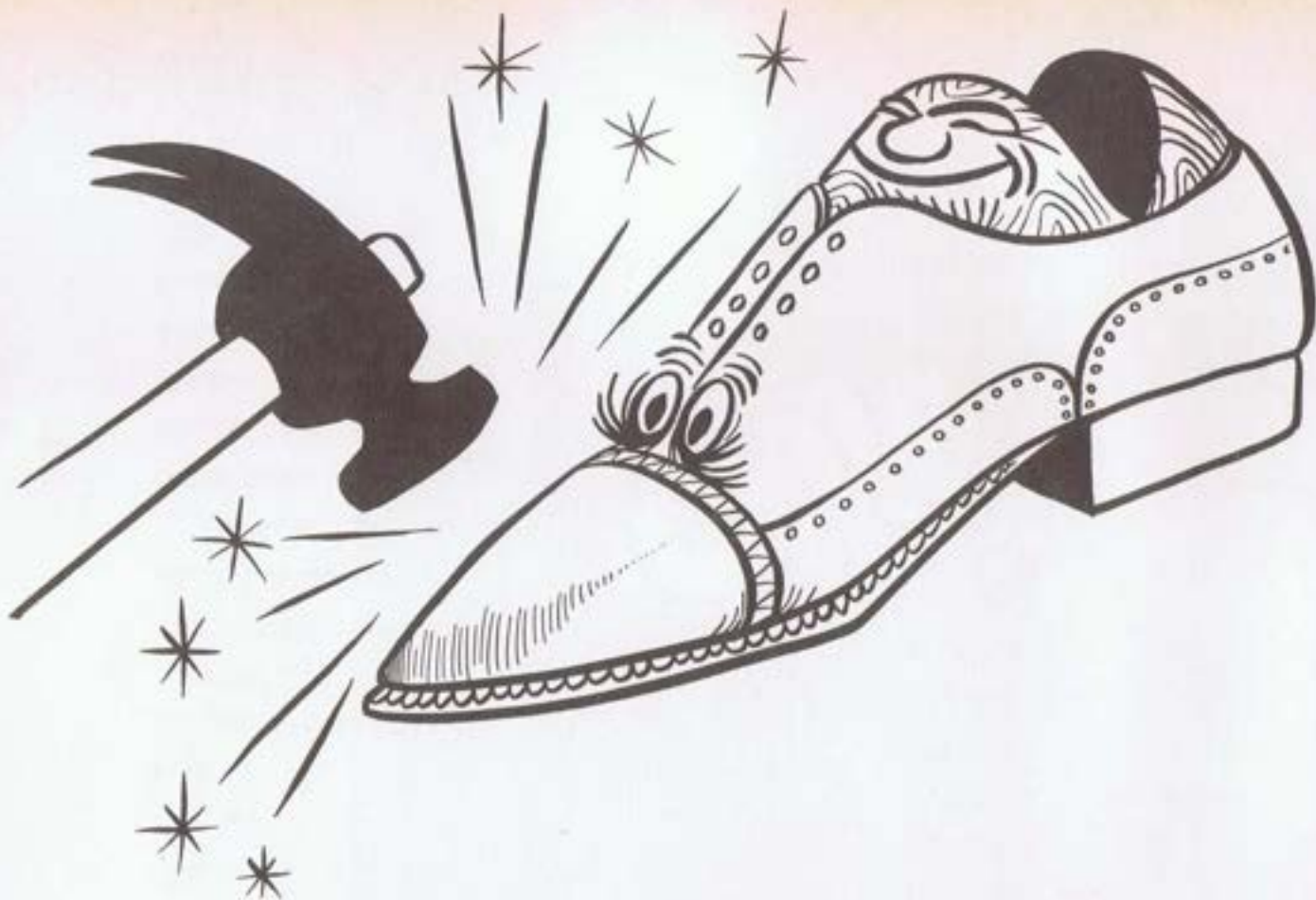
- את שלך עשית, קום,
צא עתה מתוך הנעל!
התלעג זה: "מי פתי וינעל?"
משכהו הסנדלר בצבת -
זה לא מש לו במקצת:
סחכהו הסנדלר בקרס-נו -
זה לא נסחב:
לפתהו הסנדלר במין מחלץ -
אך זה מתלוצץ:
"טוב לי שבת פה!" - ולא זו.

או
התמרמר הסנדלר, תפס פטיש
והתחיל מקיש
וחובט בנעל על העור
מפנים ומאחור,
בסליה ובצקב -
אך אמום זה לצאת מסרב...

הסנדלר, מלא חמה,
עוד הוסיף מכה וחקבטה.

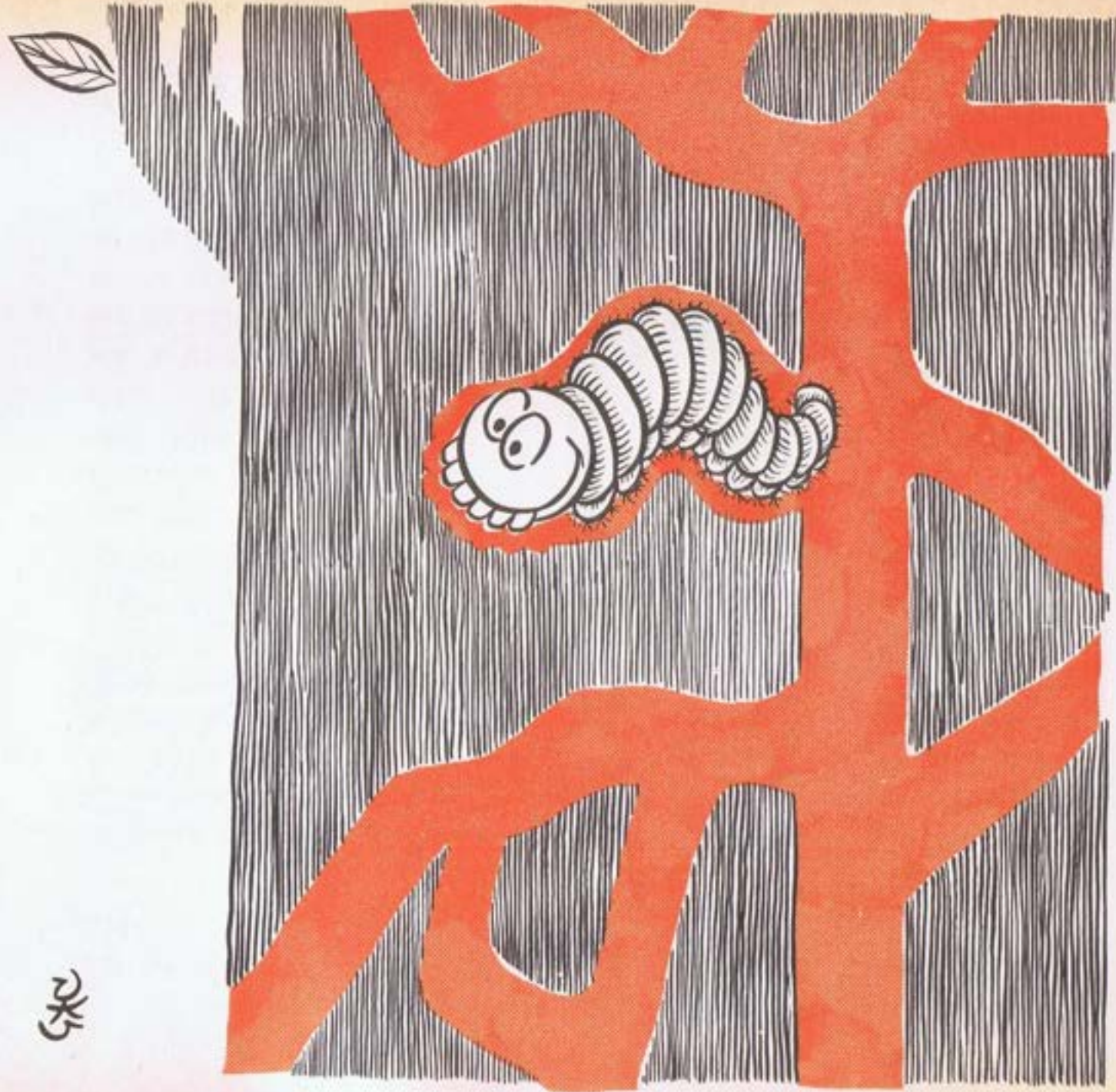
סנדלר אמן-ידיים
התישב על שרפרף תלת-רגלים,
התישב לתפר נעלים,
בראשית - אמום לקח,
ממיטב העור עליו מתח
והתחיל תופר וכו', וכו'...
יום וליל ידיו טרחו.
בקצור, עשה מלאכת מתקנת
מן הפגת
עד ראש העקב, ועד בכלל.
כאן מתחיל, בעצם, המשל.

סנדלר אמן-ידיים
אך סים לתפר את הנעלים
השתבח:
"מה יפו הנעלים, ללא כל מום!"
תוף כדי כך
נעל אחת נטל,
הניסה אל על
ופנה אל האמום:

לבנת-גנה, סדת-חרטום, תולעת
 מרשעת
 אותה לה למושב שקדיה
 יפה-פיה
 והדוברת כפה,
 ותכנס מתחת לקלפה –
 נו, מה אלאה אתכם בספורים?
 עברו ימים ספורים –
 השקדיות כלן גאות עומדות,
 פרות עונדות,
 רק זאת השקדיה שחוזה,
 בוכה,
 לבה כלה
 ומשירה עליה אחר עליה.
 ראה כורם – לבו היה לאבן.
 ויתבונן בעץ – ויבן.
 לקח סכין ויעש פצלה
 בעץ, ויגל שבילים
 מימינים, משמאילים,
 ומשעולים ויורדים עולים

ומתפתלים כנחשים.
 פצל בחד-סכין, ירד, עליה,
 עליה ירד עד לשרשים,
 או אז מצא את הווחלת
 נוכרת וווללת,
 וילפתנה במצבטים,
 עד כי הצטנפה כפקעת.
 אז תען התולעת:
 „השמת עין,
 כורם, לדרךכים סללתי?
 שנה אני פרסו!
 „הס! –
 קרא כורם – הלא סללת
 רק באשר וללת
 ואת עצי השחת –
 ושכר עוד מבקשת אתי?
 וכדברו – במצבטיו לחץ
 וראש הווללה
 ה„סוללה“
 מחץ.

25

בפרוודור, בקיר מסמר תקוע.

מה תפקידו? - ידוע.

אבא בא מן החוץ ביום סגריר,

פשט את מעילו ותלה

אותו על המסמר בקיר,

ומעליו שם גם את הכובע.

הביטה אילה,

(והיא לומדת כבר בגן-חובה),

קפצה והכריזה בקול:

- ראו, ראו: איש על הקיר!

קסמה ההכרזה למר מסמר

והתהרהר:

"שראש יש לי - מודים הכל,

אם גם ראשי אינו גדול,

אפלו הוא זעיר.

עכשו - בכובע ומעיל - אני מרגיש

שנעשיתי איש!"

בינתיים -

אבא בלה שעת הצהרים

וקם, לבש-חבש, ושב

לעניניו.

נשא חגי עינים למסמר התקוע,

(והוא תלמיד כיתה ח'),

התחיל לנוע

ולצטט:

"היה איש, וראו - איננו עוד..."

שמע זאת המסמר

והתמרמר.

אף מכנן שיש לו ראש,

ושכל בראשו והבנה,

ידע כעסו לכבש

ובא למסקנה:

"הראש, אמנם - לגוף דרוש,

אף העקר - הן הוא הלבוש.

צדק הילד שצטט שורה של שיר.

אין להכחיש,

באין לבוש - אינני איש,

אלא

מסמר בקיר..."

שן זו רעה היתה מן הסתם...
ולא תמוה,

שבן-אדם זה קם
רגוע,

ובצאתו - את חיובו על פיו
הרחיב - - -

גרסב הפה - מיד הבליטה
עצמה שן זו, לחיץ הביטה,
נוצצת ומברקת,
ממש צועקת:

"הדר והוד לי!

תנו כבוד לי!

כי נעלה אני על יתר

כל אחייתי - אני נושאת הכתר!"

ענתה נגדה שן מלתעה:

"הביו, אחות רעה!

אמנם כן, לראשך

זה כתר לך זהב,

אך... אך שרשך -

ריק ורקב..."

אדם נכנס למרפאת-שנים:

כואב, כואב, כואב.

אדם יוצא (לאחר כשעתיים)

שמח, טוב לב.

אמנם, שעה המתין בפרוודור,

עד הגיעו לתור,

עד שישב על הכרסה

והרופא עשה מה שעשה:

בראי-של-פה בלש,

בפטישון נקש,

במקדחון קדח,

בפתיל של צ"ג קנח,

במחטון נקב,

במזרקון שטף,

במפוחון נפת,

מסמס מיץ מרק ומרח

וכתר לבסוף הכתיר -

ותם, נשלם!

וכאן יש להעיר:

25

הַדְיוּט לְבַשׁ בְּגָדֵי הָרֶב:
חֲלֹק אֶטְלֶם, אֲשֶׁר שׁוֹלִיו
יִגִּיעוּ עַד לְקֶרְסֵלִיו,
אֲכַנֵּט שֶׁל מֹשִׁי טוֹב, רֶחֶב,
זוּג סִנְדָּלִים

עַל לֶבֶן גִּרְבִּים:

לְרֹאשׁ חֶבֶשׁ לוֹ שְׁטֵרִימֶל-הַזְּנוּבוֹת,

סִלְסֵל אֶת פְּאוֹתָיו כְּשֶׁנִּי פְּעֻמוֹנִים לְקַצְוֹת,

שֶׁשׁ וְאָמַר: «חַיִּינִי,

רֶב בִּישָׁרְאֵל הַנְּנִי!»

וּמִן אֲרוֹן

הַסִּפְרִים הוֹצִיא «גִּמְרָא»

וַיַּחַל קְרֹא בְּגִירוֹן:

«שׁוּר שְׁנַנַּח אֶת הַפֶּרֶה — — —»

אוֹלָם דָּא עָקָא:

(בְּמַחִילָה)

אֵינוּ מִבֵּין כָּאֵן אֶף מְלָה...

תָּמָה הַדְיוּט זֶה, אֶף בְּמַחֲשָׁבוֹת שֶׁקַּע:

«שָׂרֵב אֲנִי —

הַשְׁטֵרִימֶל, הַחֲלֹק יַעֲדוֹן,

הַסִּנְדָּלִים וְהַאֲכַנֵּט יַגִּידוֹן,

וְהַגִּרְבִּים שֶׁלְּבִינִי: —

אֵלָּא מָה, שְׂאִינִי מִבֵּין בְּגִמְרָא? —

אֵין זֹאת צָרָה!

מִן הַסִּתָּם — הַרְבֵּנִים כָּלָם לֹא יִבִּינוּ!..»

חזרת

עקרת-

הבית עם בקר

משפר-סל,

ומתמרמת

על יקר

השום והבצל:

- ראש-של-שום קניתי - אחד,

וגם בצלים - שלשה בלבד,

אך כסף שלמתי - גורא!

מאה ועשרים אגורה!...

- ביקר, ועוד איך! -

מגיב-מחנה

הבעל בן-פלת (אמן מפרסם,

ציר-שלטים מדפלים) -

"ביקרו" - מגיב הוא,

ובד-שק מוחם על מסגרת:

"ביקרו" - מגיב הוא,

ואת מכחולו טובל בשפופרת:

והוא מקריו:

- הגישי נא לי על צלחת

השום, הבצלים - הכל יחד!

הגשה הצלחת, השמה על הכן.

הציץ בה בן-פלת מכאן ומכאן,

בחן ובדק מכל צד - - -

ואל תשאלו "איך?" ואל תתפלאו "כיצד"?

היתה, בנראה, זו שעה

של קסם ושל השראה!

בן-פלת הניף רק ידו -

ופלא-פלאי-פלאים:

הבד נתכסה קלוחי צבעים,

וזה המכחול ציר לבד-לבדו:

צלחת, ראש-שום ובצלים

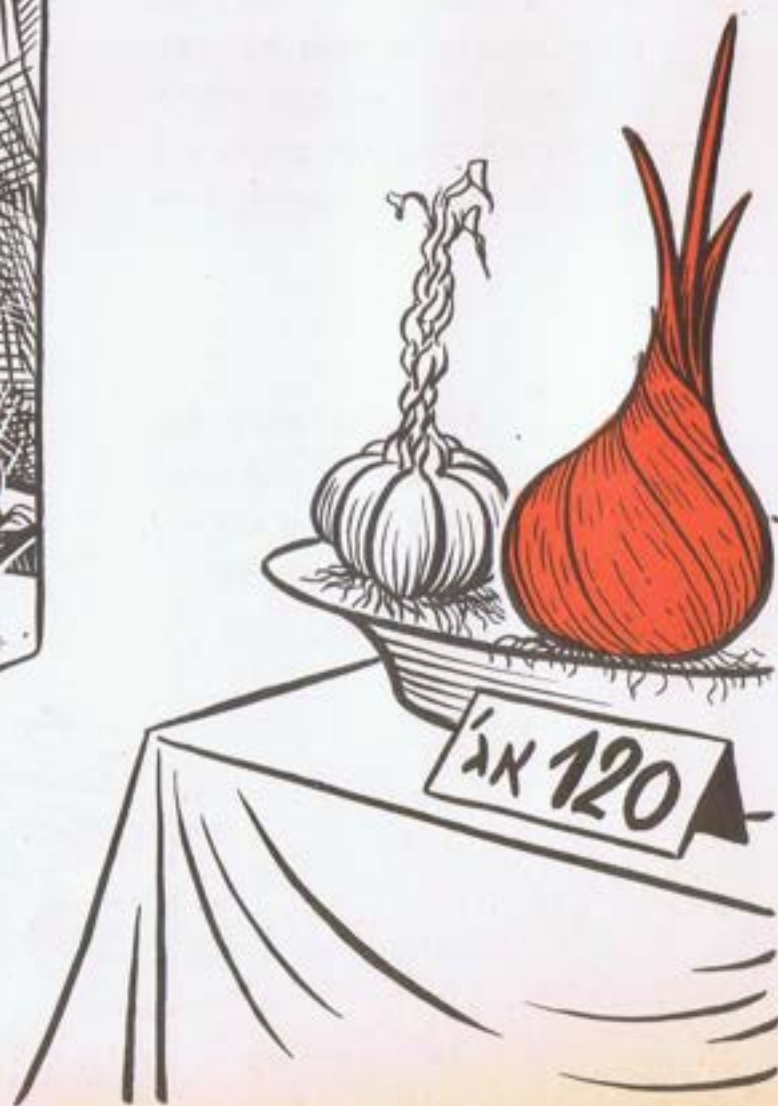
על כל הגונים וצל-צללים:

של לבן, של סגל, זהב וורד.

היה הציור מקסים

עד

מאד.

בינתיים הופיע תִּיר מפלורידה,
 חטף וקנה בשעה מצלחת,
 חטף ושלם (דולרים) במזמנים –
 ששון, גיל ואשר על כל פנים.
 בן-פלת שמח, זוהר הוא מנחת.
 אלא מתעצב הוא, קשה הפרידה
 מואת הצלחת. –

נניח, איפוא, את בן-פלת.
 עקרת-הבית רק היא מבקלת.
 שכן היא טוענת: „איני מבינה,
 מדוע שום ובצל מצִירִים
 בכסף מלא נמכרים

התחילו באות שכנות לשים
 עינן בציר המקסים.
 אומרת אחת: „מה יפה! עצום!
 אני מריחה ממש ריח שום...”

אחרת נרגשת, שפתייה נעות:
 „בצל זה מזיל מעיני דמעות...”

אחרת, משכלת, נלהבת:
 „יוצא מן הכלל!
 הרי זה ממש כאחד שגל!”

אחת, חנונית, גם היא סרה לראות:
 „שנה זה אפלו כאלף לירות!”

יותר ויותר

משום ובצל שצמחו בגנה!
 אפלו ציור זה מקסים ומפליא,

כלום

נתן לתבל בו סלס או צליז...”

בִּרְכֵי - הַחַיִּים

וְהִי הַיּוֹם, וְכָל־בֵּישׁ-מִזֶּל
אֶל

צִידוֹ. שְׂבָעָה יָמִים לֹא בָא כָּל אֶחָד אֶל בֵּטְנוֹ.
וַיָּקָם פִּי הַכֶּלֶב עַל הַזֶּנֶב לְשִׁטְנוֹ,

וַיִּשְׁכְּהוּ עַד זֶב דָּם,

וַיָּרֶב בּוֹ קוֹל רֹם:

”מָה לָּךְ אַחֲרֵי נִסְחָב

וּבִין רִגְלֵי נִתְחָב

לְסִבְכְּנִי עַד אֶפְלָה?

רָדָה שְׂאוּלָה!”

טַפַּח זֶנֶב

לֹו עַל פְּנָיו:

”מָה כִּי זָחָה וְעָתָה?

עוֹלָה אֲנִי עָלֶיךָ!”

”עַל מָה תִּנְצוּ? — סָח הַמַּח —

הִנֵּה שָׁם אֲכָרִים יִצְאוּ לַעֲבוֹדָתָם,

יָנֵס גַּא כָּל אֶחָד מֵכֶם בְּכַח

לַעֲמָתָם,

וְאֲשֶׁר יוֹצִיא מֵהֶם פֶּת לֶאֱכֹל —

זֶה יִתְעַלָּה וְזֶה יִמְשַׁל!”

יִטְבֵּה עֲצַת-מַח זֶה. —

עַד כֹּה וְכֹה

וְאִישׁ אֶכָר הוֹלֵךְ לְדוֹשׁ קָרֵב.

אָרֵב

לֹו פִּי הַכֶּלֶב, אֶף חֶרֶץ לְשׁוֹן נִיחַל לְנִבְחַ

בְּכַח,

תַּפֵּשׂ אֶת הָאֶכָר בַּמִּכְנָסִים,

וְגַם בְּרִגְלֵי הוּא שֶׁלַח שְׁנַיִם.

חִפּוֹ הָאִישׁ וַיֵּךְ לְכֶלֶב בַּמּוֹרֵג.

כָּרַע, נָפַל הַכֶּלֶב וְכִמְעַט הִרְגָּה.

עוֹד זֶה גּוֹנֵחַ

וּמִתְאַנֵּחַ,

וְהִנֵּה אֶכָר

שְׁנֵי זֶה בָּא. דָּן הַזֶּנֶב וַיִּכְשַׁכֵּשׁ בִּיקָר

כְּשִׁכּוּשׁ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

כְּשִׁכּוּשׁ יָמִין, כְּשִׁכּוּשׁ שְׂמָאל —

כָּכָל אֲשֶׁר יָכֹל.

וּפְתַע הַצִּטְנָה

וַיִּתְחַנֵּף,

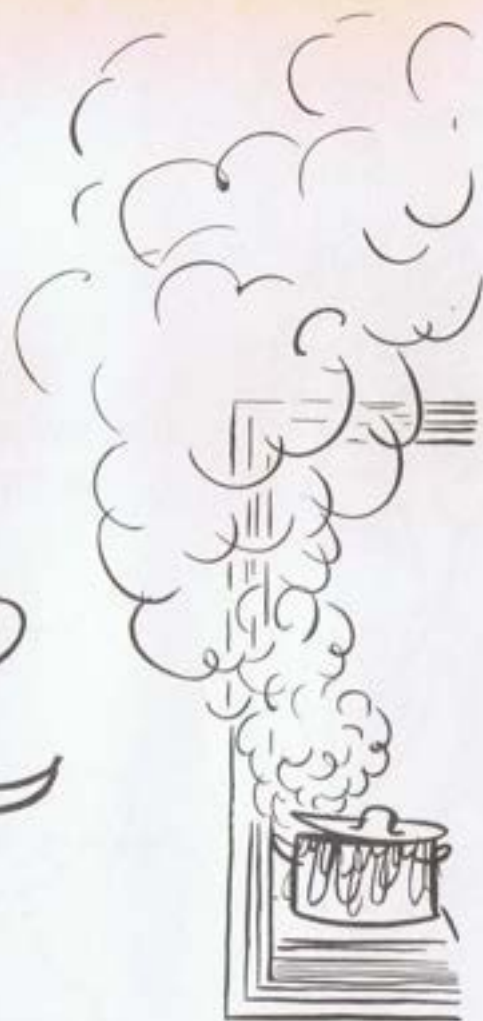
עד כי נתפסה
האיש, פרס לו מפתו
אשר אתו
וילך —

מאז נמשח ונב הכלב ל...מלך.

מרת לקיקה, בנראה, חלפה חק
 ותרב במטבח ללק,
 שכן התגפלה עליה המבשלת
 (סגרה בעדה הדלת)
 ותף במערוף ובתרנד
 על ראש ועל זנב כאחד,
 ולא יכלה להשקיט את חרונה,
 עד כי דרכה לשונה
 בכל לשון אלה
 וקללה
 הכתובה בתוכה.
 וחמתה עוד לא שככה,
 ולבה כמה
 לנקמה.

ותחבל תחבולה
 כנגד החתולה
 להמציא לה ענש די חמור.
 ומבשלתנו, כאמור,
 כעסה גם כעס,
 וזמה ותעש:
 לקחה ללקיקה, תפשתה,
 על ראש הגג העלתה,
 ותתחכם לטל את הסלם...

קבלה ענשה החתולה ותשלם!

היתה שעה כשרה
ולקיק מצא לו פתח
פתוח אל חדר המנוה
ניעש שם בהקבא
כרה
של בשר וחלב,
וילק בטח
ובתאבון.
הציץ נבחן וירא צון
קפץ לפני ולפנים, ובכח
החל לנבח.
חפו לקיק והסתלק,
חטק לגג והתלקק.

שמע בעליו
ויבא
וירא: אלפס הפוך,
חלב שפוך
וכלב זה עומד ומכשכש בזנבו.
קצס: „הוי, כלב-בן-כלב!
בשר וללח,
חלב שתית,
ואשר נשאר - קלקלת,
שפכת,
והנה פצית
גם פיה ונבחת -
הצל זאת לא תספג מכות אלה?..”

וזה לקיק, כבנר על הגג,
טובל כפו,
רוחץ אפו
ולבו עליו טוב אחר משתה פת-בג...

וְצָחור -

נָגַשׁ אֶל הַבָּשָׂר - וְנִסּוּג אַחֲזֹר,

קָרַב אֶל הַחֶלֶב -

וְאִימָה גְדוּלָּה נִפְלָה עָלָיו.

אָרַב לַחֲמָאָה

וּפִסַּח בְּלִבּוֹ,

שָׁמָּה,

אִי, מִי שֶׁהוּא יָבֵא.

וְאַף

אָמְנָם נִרְאָתָה בַּעֲלַת הַבַּיִת עַל הַסֵּף.

וּשְׁנֵי הַלִּקְקָנִים נִתְפָּשׂוּ בַּכֶּף.

מוֹכֵן, שֶׁבֶרֶד

מִכּוֹת וּמִהֲלוּמוֹת עָלֵיהֶם יָרַד.

לִקְיָהּ וּלְקִישׁ - אֶחָד שָׁחֹר,

אֶחָד צָחֹר

אֶל הַמִּטְבָּח כֵּן בָּאוּ

בַּשָּׂעָה מְצֻלָּחַת

וְכָל טוֹב שָׁם מְצָאוּ:

בָּשָׂר בִּסְרִי, חֶלֶב בִּכְד

וּחֲמָאָה בַּצֻּלָּחַת,

הַכֹּל גָּלוּי, בְּאֵין צָמִיד -

שֶׁלֹּא בְתָמִיד.

חֲפֹז שָׁחֹר חִישׁ וּמִיד

חֲטָף אֶכֶל, חֲטָף שָׁתָה, חֲטָף לִקַּק

וְלֹא מֵשׁ, עַד כָּל כְּלֵי הַצִּיג רִיק.

אֵלֹא שׁוֹה שָׁחֹר, לִפְחוֹת, אֶכֶל-שֶׁבַע,

שָׁתָה-רְנוּה:

וְצָחֹר - בִּטְנוֹ רִיקָה

וְשׁוֹקָקָה.

אביר הסוס הדרך לנגדו ירטה
 ויהי צמא, לשונו נשתה.
 אמן, רבות שלוליות בדרכים,
 אלא שמי כלן ברפש גדלחים
 ולא יכל לשבר צמאו.
 הוא עם בר האחים
 ופלג קט, מימיו צחים,
 שקוף כראי
 שוטף בדמי.
 עלץ הסוס, וקרב גילו
 רץ אל הפלג, גם פער את פיו.
 פתאם – ראה
 ראה במים את צלו.
 ויחר בו אפו, ויחל בו לריב:

הנח!

האף תאמר לשמות מפלג זה הנוף?
 יבדדו רקע ברגלים –

בן-רגע נרפשו המים...

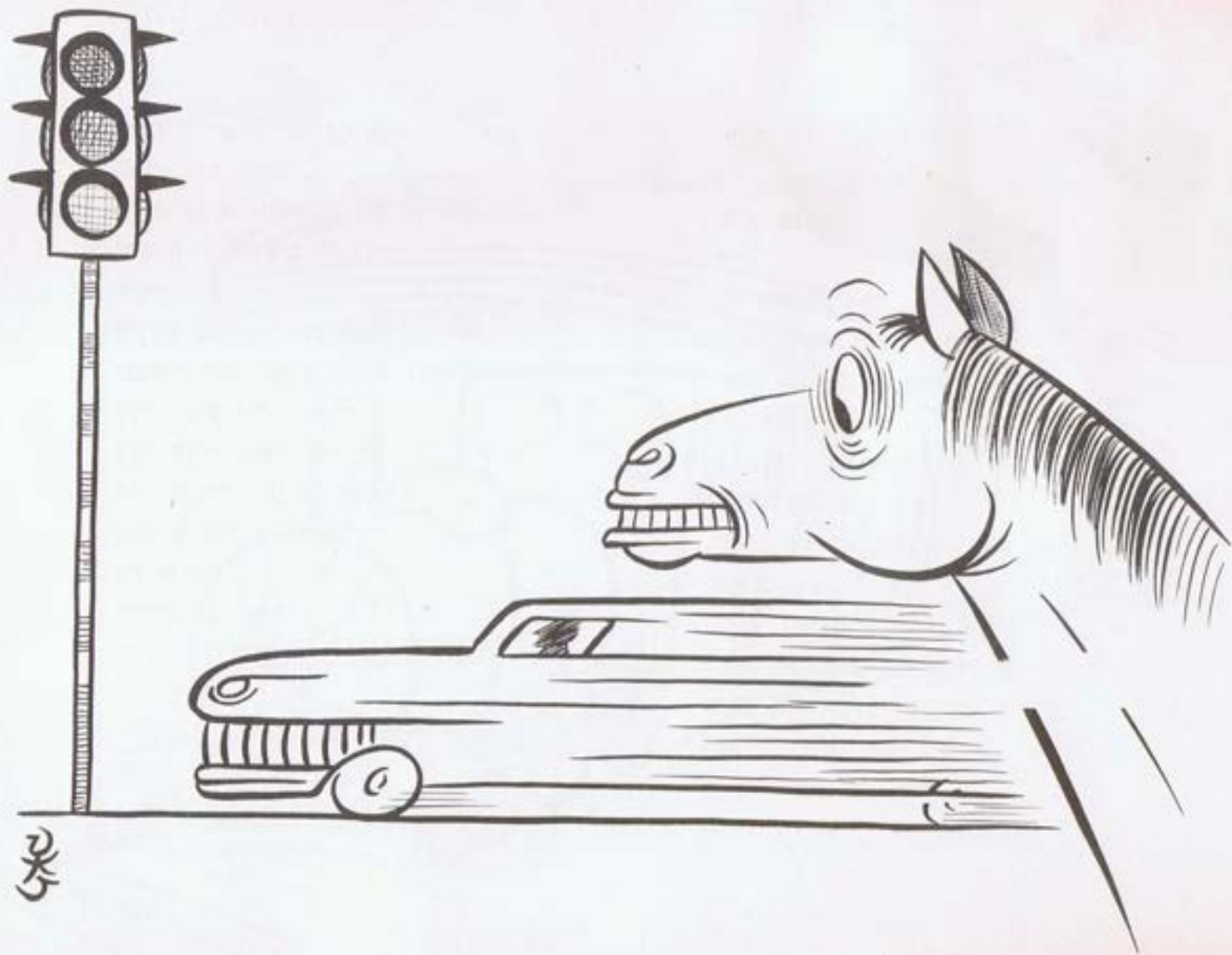
ליד הדרך על הכר
רעה אביר הסוס. פתאם שמע
שריקה עזה.
זקף אָנִי, נשא עיניו ונרא
מכונית טסה בחץ והיא מנה
ענן אבק וחול.

תמה

הסוס על זו הבריה
ניחר לו על ריצתה המפליאה,
וקרב כעסו צהל: "הזאת תתחר
אתי? הנה אראה לכל
מי הוא ומה הסוס!"
ובלי הסוס
נשא רגלים נידהר.

דוהר הסוס, משמיע צהלה -
והמכונית - ממנו והלאה.
אין-רץ הסוס, מנענע בונב -
והמכונית - עודנה לפניו.
טס-טס הסוס, חיש קל כנשר -
והמכונית - מעבר לגשר.
דולק הסוס, מגביר רגלים -
והמכונית - נעלמה מעינים,
נראה רק זכר לאבק -

אבירנו-סוס כרע, נפל - חיים שבק.

בבית הנתיבות, על המרצפת,
קטר וסוס נפגשו.

הסוס הביא גברת עם מצנפת
והקטר – נוסעים להמונים,
שחשו

לדרך במזנדות ובצקלונים.

ובאשר רגעי מספר לחכות נשארו
קטר וסוס יחדו נדדו.

אמר קטר: "ראה, מה רב

הוא ההבדל ביני ולבינה:

אתה הרבבת על הגב

את גברתך,

ובטרם בקר אור

השכמת כבר לדהר,

וכל הדרך –

בסך הכל עשרים פרסה, בערך,

ואצת, רצת, מה הוצת,

ברגע האחרון הגעת!..

אולם אנכי – שור,

טור

של קרונות מסע

אמשך, ועוד כהנה למשא,

ואעש כה דרכי הנחוזה

במהירות ובמרוצה,

ובשמים-שלש שעות

גמאתי אלה פרסאות!"

"אמנם, כן, לא נכחד – ענה הסוס –

כחץ מקשת כן תטוס

בדרך הסלולה,

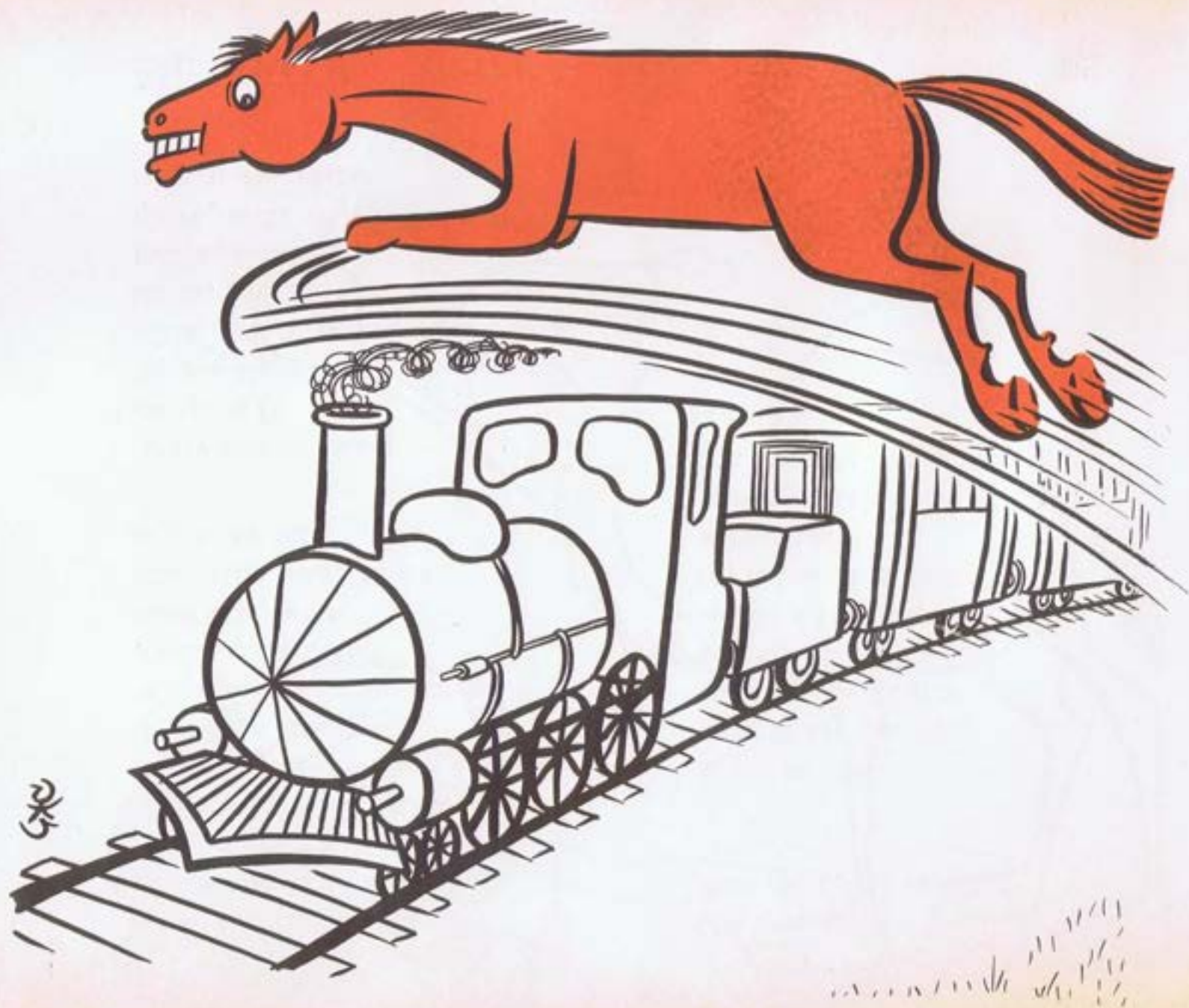
אולם, גם כח בדרך המעקלה,

ברפש יצר וברגבי שדות,

במעלות הרים ובמזנדות –

או אז נראה אם תהמר

על קפיצת הדרך, בה תתימר..."

וַיְהִי בַיּוֹם בְּצִיר הָעֲנָבִים
 נָהָג גָּמַל אוֹרַחַת גָּמְלִים
 בְּדֶרֶךְ אֶל הַיְקָבִים. —
 וְכָל גָּמַל טָעוֹן שְׁנֵי סָלִים. —
 וּבִידוּעַ — מִי זֶה לֹא רָאָה גָּמְלָתִי?
 גָּמַל אַחֵר גָּמַל צוּעֵד לוֹ
 וּמִתְנוֹדֵד לוֹ
 וְהַמְצֵלָה מִלְּפָנֶיהֶם מַצְלֵצֶלֶת. —

שָׁמַע זֹאת הַגָּמַל וַיִּשֶׁם אֶל עֲרֻמָּה פָּנָיו:
 „מַה, גָּמְלִי, הִצְעָקָה?
 אַתְּכֶם הִצְדָּקָה!
 וְאַף גָּבוֹן אֲנִי שְׁנוֹת מִמֶּנֶּה גָּבוֹ
 זֶה נִהְיָ עוֹד קְדָמוֹנִי
 לִפְנֵי אֲלֹפֵי שָׁנִים,
 לְבַל אִסְפָּנָה לְמוֹל זָנָב פָּנִים;
 לְהִסָּפָה, כָּל אֶחָד יִסְפָּנָה וְנִבְהִי
 אֶל מוֹל פָּנֵי רַעְהוֹ!”

שָׁמְעוּ גָמְלֵינוּ וַיִּיטֹב בְּעִינֵיהֶם
 וַיָּקֻמוּ לְסִבְלוֹתֵיהֶם.

וּפַעַם עַל אִם דֶּרֶךְ
 עָמְדוּ הַגָּמְלִים וַיִּבְרְכוּ שֵׁם בְּרָךְ,
 מִמְּקוֹם רִבְצָם לֹא מָשׁוּ
 וּבִחְרָחוּר חֲרָחוּרוֹ וַיִּרְעָשׁוּ:
 „אֵיךְ, בֶּן־מִדְבָּר, אַתָּה בּוֹזֵה אוֹתָנוּ
 וְכָל כְּבוֹד לֹא תִנְהַג בָּנוּ?
 כִּי חָבַל גַּם לִקְחָתָּ
 וְחָד אֶל חֵד אוֹתָנוּ כֹּה קִשְׁרָתָּ,
 שְׁכָל פָּנִים מְפָנִים אֶל מוֹל זָנָב!
 אַכֵּן, לֹא נִחַשָּׁה עַל זֶה הַנִּבְלָה
 וְלֹא גָקוּם לְהוֹבִלָה!”

פִּתְּוָלָה

תַּנְגֵּלָה מְנִמֶּרֶת
פֶּרֶחַה לְפִתַּע מְלִוְלָה,
עֵלְתָה עַל שֶׁלֶב עֲלִיוֹן שְׁבִסְלָם
וּבְמֶרֶץ
הַחֲלָה מְקַעֶקַעַת וּמְקַרְקֶרֶת:

„קַע-קַע-קַע – הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם!
„קַע-קַע-קַע – וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ!
„קַע-קַע-קַע – לִוְלֵנִי אֶפְרָיִם!
„קַע-קַע-קַע – גִּבְרַתִּי שָׁרָה!
„קִי-קִי – קִרְאוּ עֲצָרָה!
„הִתְקַק־קִבְצוּ, שְׁכֵנוֹת וּשְׁכֵנִים!
„הִתְקַק־הִלּוּ, צַעִירִים וְזִקְנִים!
„ק־ק־קִרְבוּ וּרְאוּ אֶת פְּעָלִי
„וְתִנּוּ כְבוֹד וְגִדּוֹל לִי!”

רוֹצִים אַתֶּם לְדַעַת
מָה מַעַשׂ זֶה הַמְקַעֶקַעַת
וּפְעֻלָּהּ אֲשֶׁר הִגְדִּילָהּ? –
– בִּיצָה הִטִּילָה!

אלֶזֶר מֶלֶךְ יֵלֶד

מה ירט הדרך לנגדך?
מה שם יפרפר בחרטום?
כך יונה קראה גרעשה
אל שלדג עת כי נפגשה.
הה – ענה שלדג – ברוך חומל
על הבריות! ויש לברך «גומל»
על הנס הזה.

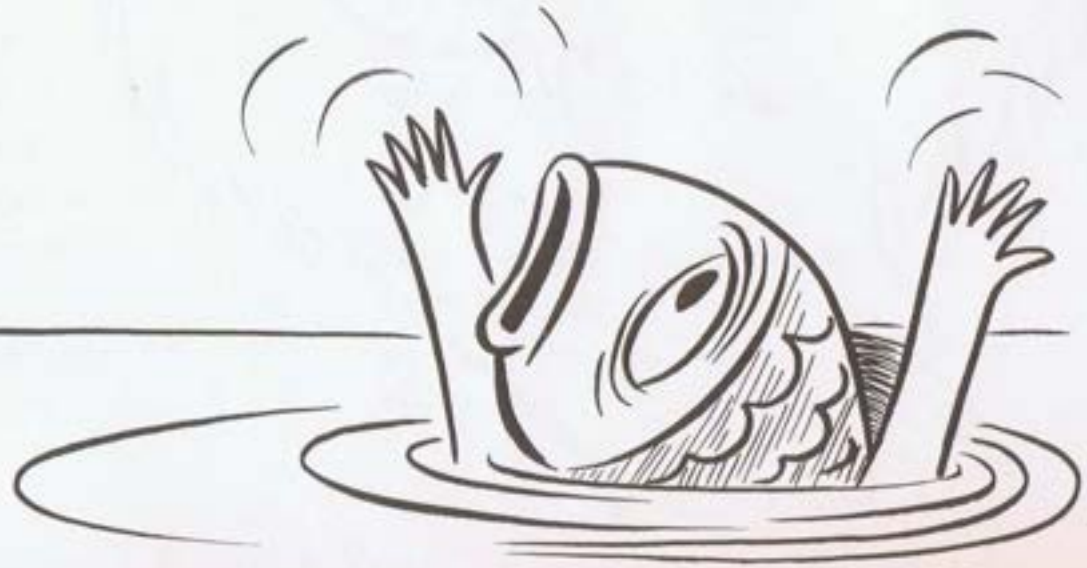
כך היה המעשה:
על פני כנרת עפתי לי,
אט לאט רחפתי לי,
כה נכה פניתי לי –
פתע, הה, ראיתי לי
שם במים דג של כסף, קט.
בזנבו יחבט: חבט! חבט!
רגע –
והנו טובע...

שמתי את נפשי בכף
וביעף
עד אלהים יודע –
גפל המימה חשתי לי,
ובזנב מסכן תפשתי לי
רגע קט – ואמישנו – – –

מרחמן כזה אל ושמרנו!

24

ויאמר למלך הכנפים
 לאמר: „הוסרו גבולות שמים!
 הנה יצא לו אירון
 וממשלתו שפף על שמי הרום
 ואין אשר יעמד בפניו.
 גם רוח, סער לא דרכו יחסמו!
 וכף יעוף: יפשט זנב
 ימתח כנף
 וגלגליו ישקו ויהמו:
 עבי הערפל יבקיע,
 עד שמש על ירקיע!“
 עוד זה דובר – והנה
 אנשה כעין זמזום-צרעה,
 וברחב תכלת שם נראה
 ככתם שחור המנסר רקיע
 ובעקבותיו – עשן ננהה: –
 האירון הוא זה שפף והריע. –
 ויחר מאד למלך, וישא
 אברות כנפיו ויצרח: „מלחמה!
 זמים לאשר ההין עוף ברמה

ואת פי לא שאלו!
 וידא מול
 משיג הגבול
 פעור-חרטם וצפרנים מוקדות לדריקה.
 אולם מה השתומם –
 כשהתרומם –
 לראות עיניו. בן-רגע – כל חמתו שזכה.
 צהל
 וקרא: „הככה?
 ענק גורא זה – הן כל-בו
 ברזל ועץ ובר-נש ימשל בו!
 הוא הוא יסובבנו,
 אל כל אשר ירצה יטנו:
 הוה כי יתקרה? אם בו אלחמה?
 ומנו
 נקם גם אנקמה?
 לא מלך – עבד הוא! לא הוא יפחידני,
 לא זה גבול ישיגני!
 אני אני מלך חפש ודרור
 לדור נדורו!“

24

ימים, שנים הכלא גדל-האבר,

רב-הנוצה בכלוב:

ימים, שנים תעה מבט עינו אל עבר

חלון האור:

ימים, שנים ערג, כמה למעוף,

חלם חלום הדרור, —

ונקו.

וביום אחד, בגבר עליו יאוש — ראשו כפף.

דן לב שבאי: „נשרי ישב דומם,

הקנע לב מלך!

באדישות ישתה מימיו, יטרף בתרו.

גם כנפיו הורדו, ברק עינו עמם,

אמנה, אבד עליו הכלח:

נדאי נואש מזר בתרו,

לא לו תרמו ערבת תכלת רב,

על אור נחפש — אף שכח שכח:

הנה כי בא היום אפקח לו קוח.

יצא אל המרנגולים להשתעשע

ועם בני האזוים הוא יתרוצע,

אף ינקר באשפות.

אמר — עשה. דלתות

הכלוב נפתחו.

„צא, צא, מלכי! — קרא —

כל החצר לפניך. והנה האחו,

צא, צא

ורצה

עם בני העוף, הסוס והפרה...”

נרתע לב נשר לבשורה

וכמפקפק יצא מבית הכלא.

אף זהו פלא:

מקסם דרור ורב-אורה

הדלק שביב טמיר, ימים שנים חבוי

היה בלב שבו:

הצת ניצוץ גנוז

לקלון עבדות נבוז

וכנפיו חדשו פתאם.

ובצריחה: «לאור! לרום!»

נשא כמטחוי בק

אל על, לרחב אין תכלה ומץ.

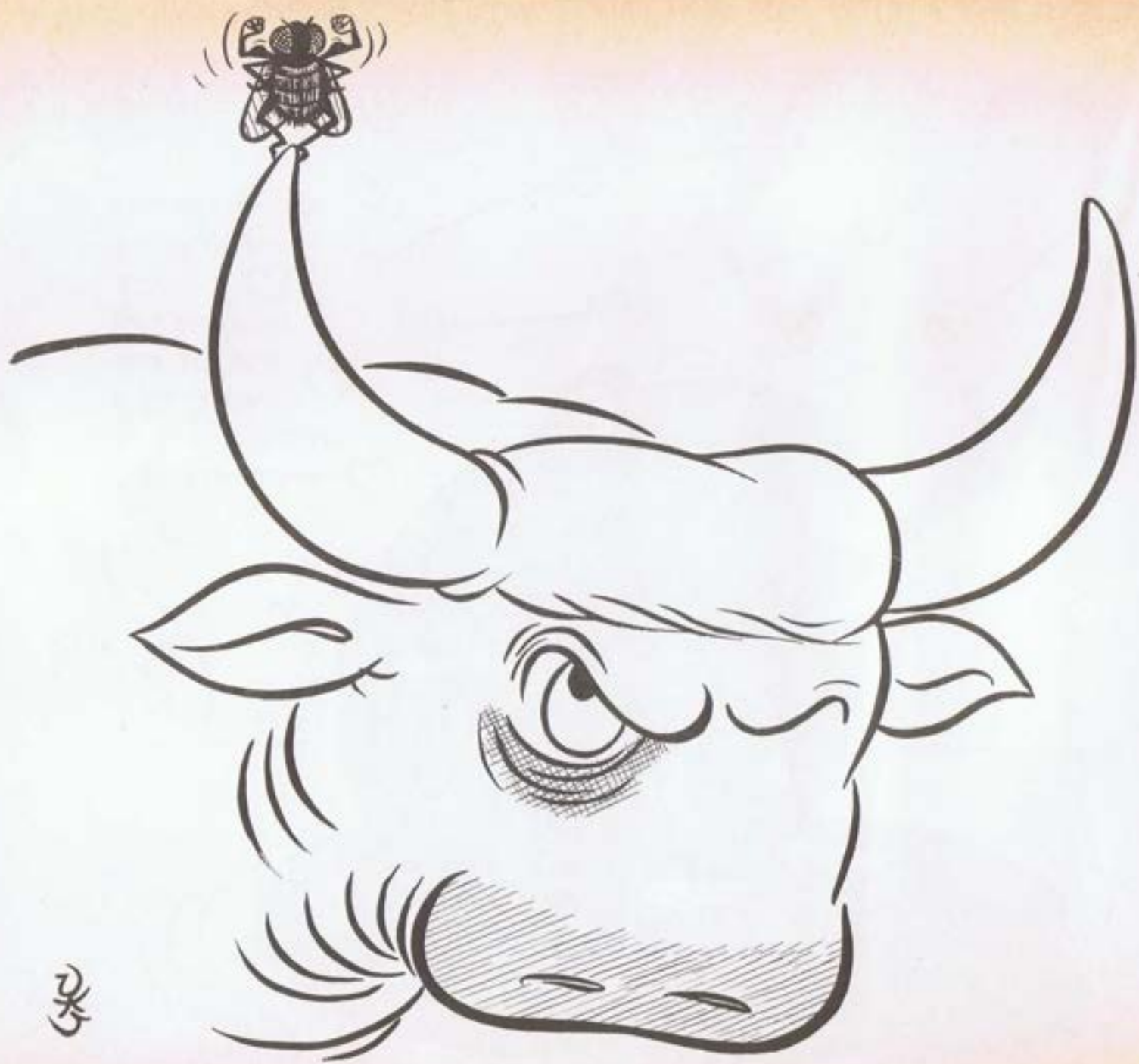
ולא הפנה ראשו לרצם החזק
 ולחץ
 דלק דלקהו:
 עבים חצה וערפל כסהו,
 גמא אור רום וירקיע,
 כאלו זה רצה צמאון-שנים לשביע,
 ומבטו נסק אל פסגת הסלעים
 הנשאים.

ובוב עמד על קרן שור-פר
בעת שובו מן השדה עיף, וגע.

ובחובה,
שלא להיות כפוי-טובה,
אמר: "צר לי עליך, צר!
אולי מכביד אני עליך, רע?
הנה אריקה כנפים,
אלפתך בקרניים
וניחד בצות
נעוף כמו ברכבל-רכבת!"

ענה השור לובוב: "לך לך!
אני כלל לא הרגשתי בך!"

בסוף אשר ביון אגם
 קוה-צפרדע שם
 שכנה.
 ותפן אנה ואנה
 ותרא בלב המים
 ברבור לבן-גפים
 צף אל מולה ומתנועע.
 עושה קידות והשתחוויות.

ותאמר הצפרדע:
 "למי
 יקד ברבור-חן אם לא לי?"
 ותתגאה על כל האחיות
 לאמר: «מלכת הבץ אני!»

עוד היא מולכת
 ומתברכת –
 תפז ברבור ויתפשנה,
 ויטרפנה.

נִחַח בְּרִחָה וְכֵן בְּאַחֶיךָ

איש צועני נהג בחבל דב.

הוא שר ותופף בתף,

ובני-אדם נקטלו, נדחסו,

לראות במחנה נכספו.

והלב רקד על שמים,

מחא כפים,

עורו סרק,

כדור זרק

ועל מקל

ספס. עמד נכסן-הרחוב והסתכל,

אף השתאה ויאמר: "מתפלא

אני עליך, דב,

מדוע תמלא

רצון צוענה? הנה, אני נכסן-הרחוב,

חפשי! אין לי אדון ואין לי חבל..."

"הו, למה ריק תהנה והכל?

אין לך אדון - ורבים לך אדונים;

ולא חפשי אתה - אלא הסקר להמונים

מאכלך עצמות גרומות

ומנת חלקך - מכות ומחלמות ---

ואני -

אם כבר נטל עלי לבא בין הקריות

ולקיות מוכל בראש קריות -

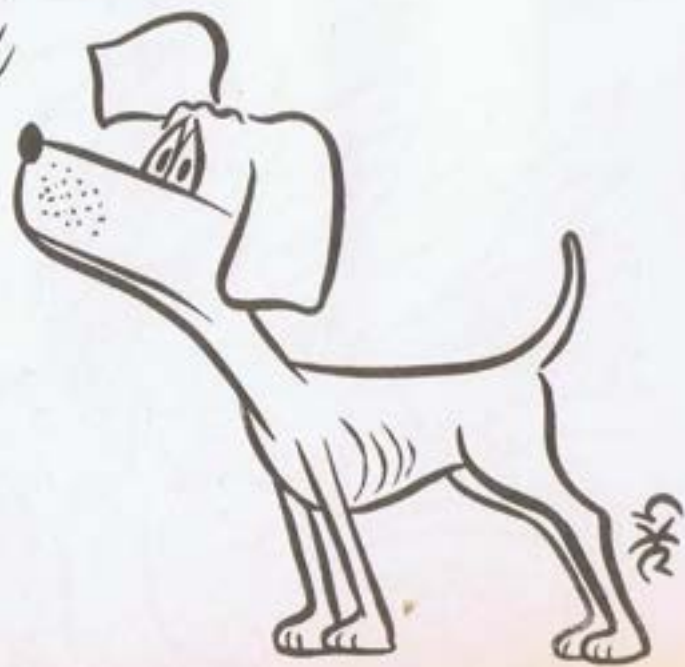
אשמע בקול אישי הצועני,

ובעלי:

ביגיעת-כף

ובוצת-אף

אמצא מאכלי!"

CKC

אך מה קרה? מה נשתנה?
 ולמה זה אמא-שפנה
 זקפה אזנים
 ולבה גמס כמים?
 הבא זאב מעם הסבך?
 או כלב אי משם ינבח?
 או אם ציד ירה, וחץ
 צפר פיה-פה?
 לא! כי עלה גדר
 מראש העץ...

ובטרם זאת השפנה ראתה -
 גמלטה,
 וכל גוריה
 אחריה...

השפנה חגרה עוזו ומרץ
 ותאסף גוריה
 ותושיבם לפנייה
 ללמדם תורה ודרך-ארץ:
 „ראשית חכמה, בני הקטנים,
 הקשיבו לי ואזכרה.
 בנים עזים תהיו לעם השפנים -
 בכם אז אתימרה.
 כי תשמעו פעמי ציד
 יהי לבכם עשוי בלי חת:
 וכלב כי יעז לנבח
 אל נא תמהרו לברח:
 חיה טורפת כי תבא -
 נחש-בריס כי יקרב -
 התאזרו, בנים, עו יחד
 לקרב!
 מי ברגלו, מי בזנבו -
 או אז תפילו פחד!
 למען דעת גדולים וקטנים
 אשר יוכלו בני השפנים! - - -

לזאב רעב שחק האשר,
 שבא לאחיו בשעת כשר
 ושה שמן-אליה וסדר
 סחב מתוך העדר,
 סחב וגם ערף.
 אולם בטרם עוד טרף,
 בטרם עוד החל סעדתו –
 והנה אריה המלך לקראתו,
 ונחתף מנו את טרפהו.

„בחיי הכרם! –
 – קרא הזאב ויחרק שנים.
 היכן הצדק? אי הישר?
 באשר העז לו במתנים
 על כן
 ישד מפי חלש בלעהו?
 אכן,
 אפסה אמת מן הארץ!”

אמר רועה לזאב: "לבי עליך.

זאב רזה -

מזה!

שכן תשים בכף נפשך

לסחב מתוך העדר עז או שה!

ובטרם תשכל -

כלבי כף אשסה

ואזנבך במקל...

אחה. מסכן ודל!

נשוך בדל.

הלום מכות

רעב-עוף,

סר וזעף

תברח ברח אל היער..."

והרועה הוסיף רכות:

"חדלה מזה היום לחתף

ולא תדע כל צער:

טוב-טוב

לך לרעות פה עם הצאן:

תלחץ פה עשב רך,

תשתה מי פלג זך,

אף גם צפור לך תרן!

וגם אני בעינים אלה

אשגיח, כל רע יקרר:

ואף הזהר אזהיר בכלב

לבל יחרץ לשון עליך,

אף שמע בקולי, טובתך אדרש!"

שמע הזאב נזרם ראש,

נשא עיניו, הביט באהל,

או אל

אשר פה מסביב

וסח: "רועה חביב!

בטרם אען - נא ענני:

"מה שם תשפת על האש?"

"מה יש? / - תמה הרעה -

בשר גדי שם בקדרה,

אכינה לי כרה."

ושם אני רואה

אלפס, צמיד פתיל עליו?"

"שם... שם חלבתי לי חלב."

"ובפנה, דומני, שם גנה?"

"כן. הן גזזתי לי שיה פזיזה!"

"והמרבד שטחת שם שטח?"

"אינך מכיר? עורו של תיש

המנוח!"

"שפיר! - ענה הזאב - הריני

מוכן לשוב בתשובה שלמה

ולא עוד ארב

שחר לטרף

ולא אטרף כל בהמה.

אולם בזאת

אאות -

אם בקהל העדר שם לא יחד

כבודי,

ובסוד הצאן שם אל יבא סודי.

אף רק שתף אהי

לך, רועה, בבשר גדי,

כן בגנה, וכן בכד

ואף גם

בעור מרבד!"

נוהי היום, וארנה

המלך צו

נתן ופקדה:

"בקרית תהא:

היות

וערב-רב

נטמע בין החיות,

על כן יתאספו לאספה

וכל אשר יגיש תעודה,

או סמני טרפה

על מין חיות היצר יתחשבו"

ויבא גם החמור ביניהם ויתיצב.

"אתה חיה? - שאל המלך - מה הסמנים?"

"אני נוער!" - ענה בעז פנים.

צחק המלך: "שגה

מר, כלום ידמה לי בשאגה?"

"רגלים לי..." - "כסיל!" -

קרא המלך - הן עבות כרגלי הפיל?"

"עינים לי..." - "טפשו!" -

הן כעיני זאב דולקות כאש?"

"שנים לי..." - כמתלעות כפיר? -

נהם המלך - רק ללחך תציר

ולעס חשש

ותבן-קש!"

"לי מח, לי בינה..."

"סכל! התדמה לשועל חכם-המדינה?"

"אכל אונים לי..." - צדקת הפעם! -

ענה המלך - אף ארכות הן,

אף מה תוכל עשות בהן?"

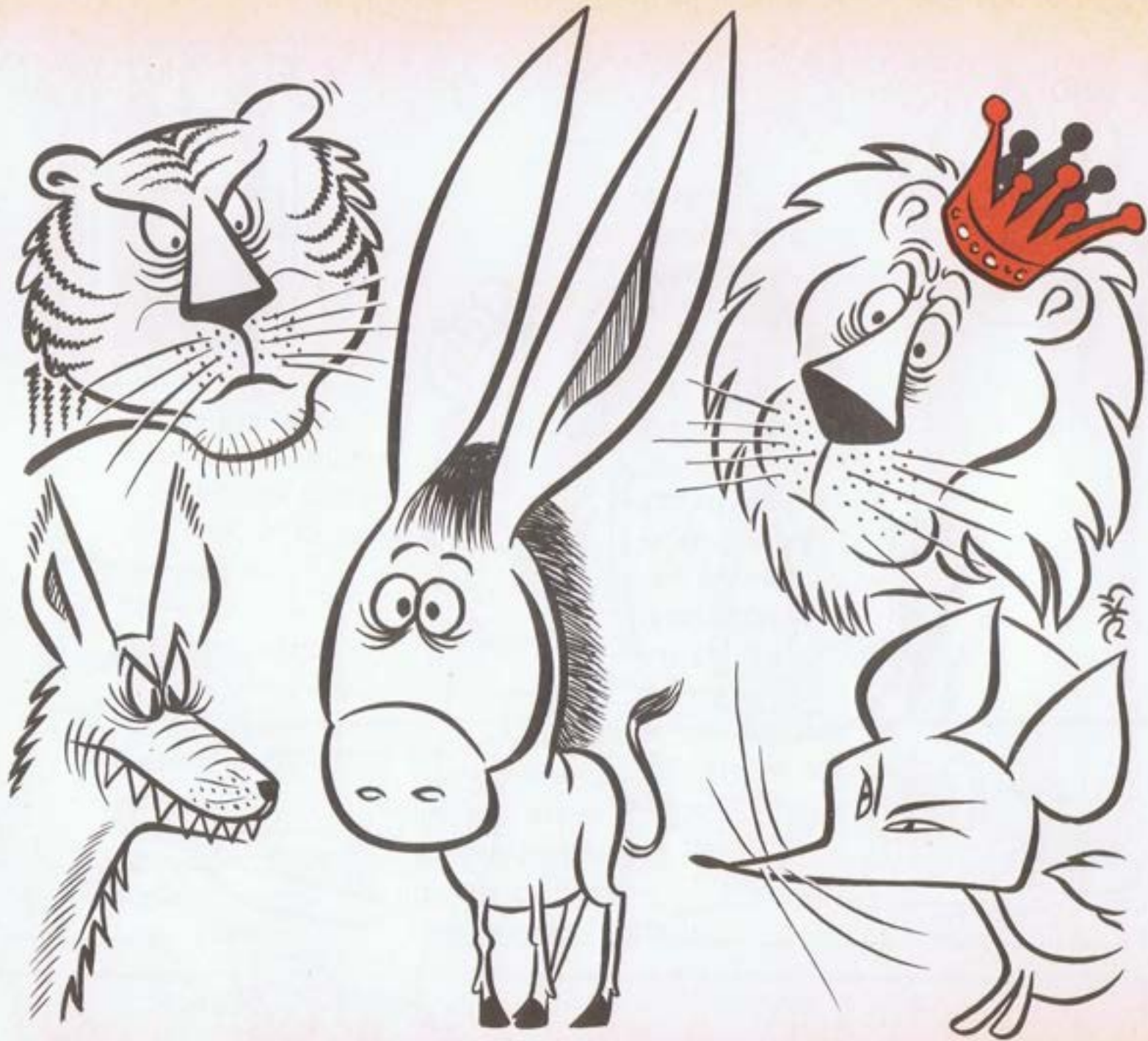
"קרנים לי..." - "איפה? - קרא המלך בועם

העוד תעז לשקר?

תעקרו!"

ויונק אליהו

וישסעהו.

הקוף ראה חוט
 ליד שלחן מלאכתו.
 ויתבונן לכל תנועות היד
 ולדקירות מחטו,
 וגם במספרים
 נתן עינים
 ובמגהץ החם והתוסס –
 ורציון נצנץ בו והתנוסס:
 «הנה יהיה חוט גם הוא»
 ויהי כלילה, כל בני הבית נמו,
 רק קופנו ער.
 הדליק הגר,
 הרכיב גם משקפים
 ויתבונן לפעולות כפים.
 ראשית לקח מטוה הבד,
 נטל קנה-מדה ומד,

במספרים
 גזר אותו לשנים.
 ויגזר על שמאל,
 ויגזר על ימין,
 הכל
 כחק, כדין:
 לקח חוט ומחט
 ויתפר יחד:
 אחר הלך גם במגהץ –
 קר, כמוכרן – קלף
 ושוב, קלף ושוב כדת, –
 ושלמה המלאכה!
 אולם מה השתאה הקוף מקץ
 ומה גבוף:
 הרי עשה ככל הלכות חוט
 ובכל המכשירים הנחוצים:

חוט, מחט, מספרים.
 קנה-מדה, מגהץ ומשקפים
 וכן הויע כידי חרוצים –
 ולמה לא «יצאו» לו מכנסים?!

שְׁנֵי לַיְלוֹת לֹא-כֹכֵב וְסֶהַר -

הַתָּן שְׁנֵי תַרְנֻגִּילִים טָרֵף

וְיִסְחָכֶם אֶל עַבְדֵי-יְיָ:

וּבְשִׁלְיָשִׁי - לוֹ הָאֵכָר אָרַב

וַיִּצְדָּנוּ. "תָּן, נִתְפַשֵּׁת!" -

הַטִּיף לוֹ הָאֵכָר

מוֹסֵר -

עַל תַּרְנֻגִּילִי לֹא חֶסֶת,

הִיָּה נָכוֹן, שׁוֹדֵד, קָרַב

קִצֵּף!

אֵךְ קִדְם-כֹּל אֲשָׁאֲלֶךָ:

הֵיכֵן הַצֹּדֵק, תָּן, וְאִי הַיֶּשֶׁר?

שִׁבְעָה-עָשָׂר יוֹם עַל בִּיצִיָּה

יֹשֵׁב יִשְׁכָּה לָהּ הַדּוֹגֶרֶת,

עָדִי הַמְּלִיטָה אֶת עֲשֶׂרֶת

אֶפְרוֹחֶיהָ:

כִּמָּה עֲמֵלָה

עָדִי גִדְלָתָם!

כִּמָּה סִבְלָה

עָדִי טַפְחָתָם!

אֶחָד גִּזַּע,

אֶחָד טָבַע,

וְהָאֶחָד אֵינָנו.

שָׁאֲרוּ חֲמֵשׁ תַּרְנֻגִּילוֹת,

יָחֲדוּ אֶתֶּן שְׁנֵי בְעָלֵי כְּרִבּוּלוֹת.

וַיִּקְמְרוּ רַחֲמֵי עַל תַּרְנֻגִּילִי

וּמִזֻּנוֹת קִצַּבְתִּי לָהּ וְלַקִּטָּנִים:

מִבְּחַר פְּרוּרֵי לֶחֶמִי וְסִלְתִּי.

וְהִנֵּה מִצָּאֶת שַׁעַת כֶּשֶׁר,

לַיְלוֹת הָאֲשָׁמָנִים,

לֹא חֶסֶת,

וּשְׁנֵי תַרְנֻגִּילֵי חֶסֶת?!

חַיִּינִי,

דָּמָךְ בְּרֹאשֶׁךָ!"

"הִנֵּנִי! -

הַתָּן עֲנָה -

בִּידֶךָ הֵן אֲנִי.

אוֹלָם אַחַת זֶה אֲשָׁאֲלֶךָ:

לְחִשְׁבוֹנֶךָ, בְּלוֹל נִשְׁאָרוֹ, כַּמִּדְּמִי,

חֲמֵשׁ תַּרְנֻגִּילוֹת, וְאֲנִי כָאֵן

ואני הרי - וזהו העקר -
 בשנים הן אכל אכלתי!
 ומרגולי ממים כתרנגולתך המטה!
 נשאלה-נא לארבע שנשארו לפלטה:
 הטוב-טוב היות לבן-אדם עלי
 עלי שלחן צרוף בכלי וכלי
 בבית תפארה
 מלא זיו ונהרה,
 מאשר יסחבן המן אל היצר,
 באפל ליל ללא-כוכב וסהר?
 מה האכר ענהו? יתכן
 שלא ענה: אכן
 למן סר מר המות, כי נתפש בכף,

רואה ארבע? "צדקת, מן!
 אחת לכבוד שבת שחטתי".
 "ונצותיה?" "ק...מרטתי"
 "ובשרה?" "בשלתי!"
 "ואחר כך?" "אכלתי!"
 "במה?" "יודע ילד בן חדשים,
 במה אדם אוכל? בשנים!"
 "הכף? - קרא המן אל האכר -
 מדוע מעל אף?
 כמוני כמוך הן מפשע חף!
 הכי אשמתי, על כי לא שחטתי?
 האם פשעתי, על כי לא מרטתי?
 או אם עויתי, על כי לא בשלתי?

ואל היצר עד היום לא שב.

הַיָּמִים - הַזֶּה הַיּוֹם הַזֶּה

"וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמַּאֲוֵרוֹת - - -"

היו השנים

מרחפים בין ארץ ושמים.

וכראותם פני הארץ כי שחורות

הן, שטו מנה ואספו נגהם.

אמרו: "מה כי נאיר על ארץ זו כהה

ונכאה?"

שמים נעלה, שמי-דק,

ועליהם אור-רב נצק."

כשמע אל את

דברי המאורות וזה להגם,

ויען:

"יפים בלעדיכם שמי תכלת

וברכתכם עליהם אף לריק.

אתכם יצרתי אף למען

על ארץ-חשך אור לריק:

שזו השחורה

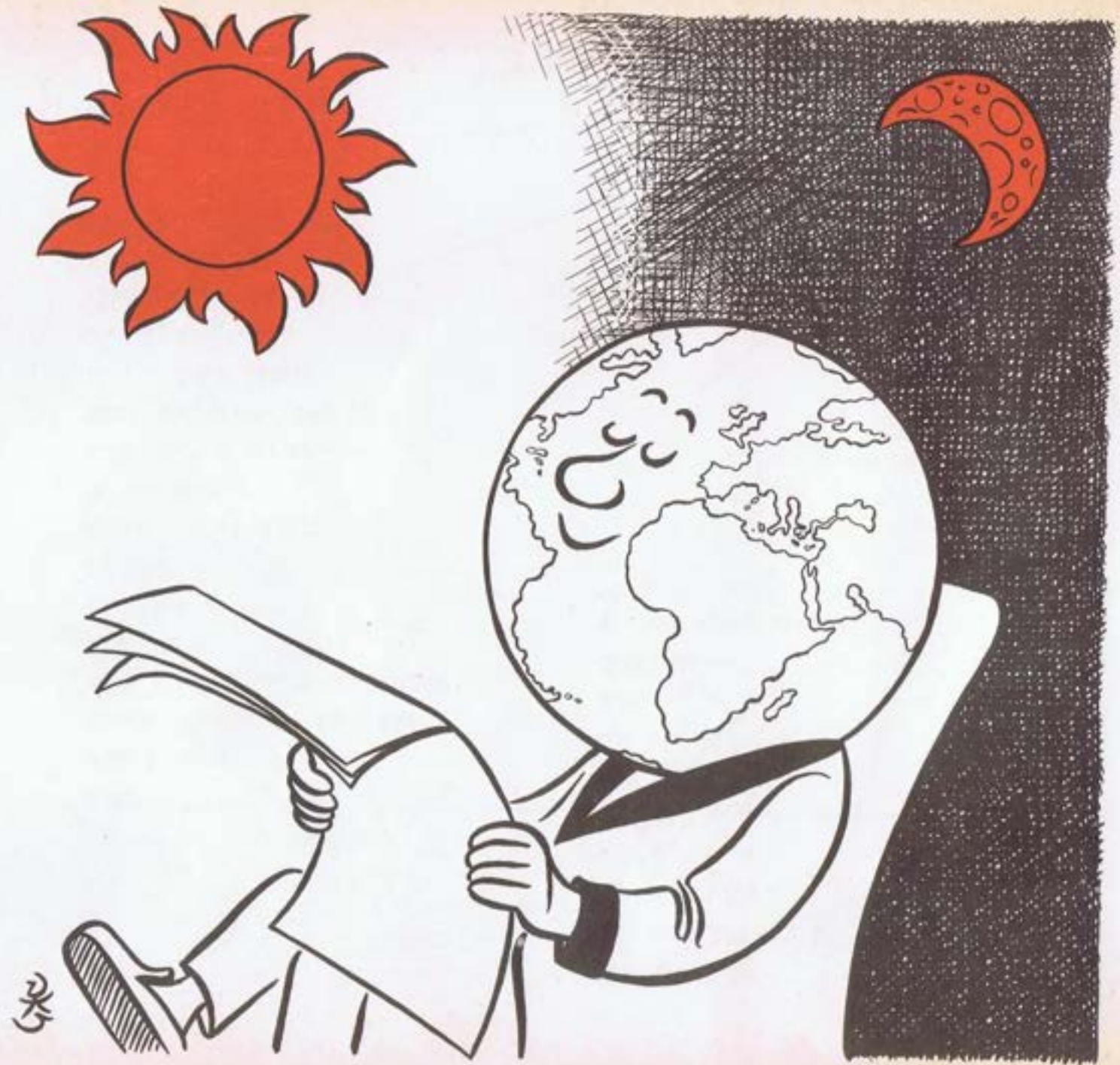
צריכה לאורה

ולחסד קרנים!"

ויהי כן, ויחרץ -

וימן אותם ברקיע השמים

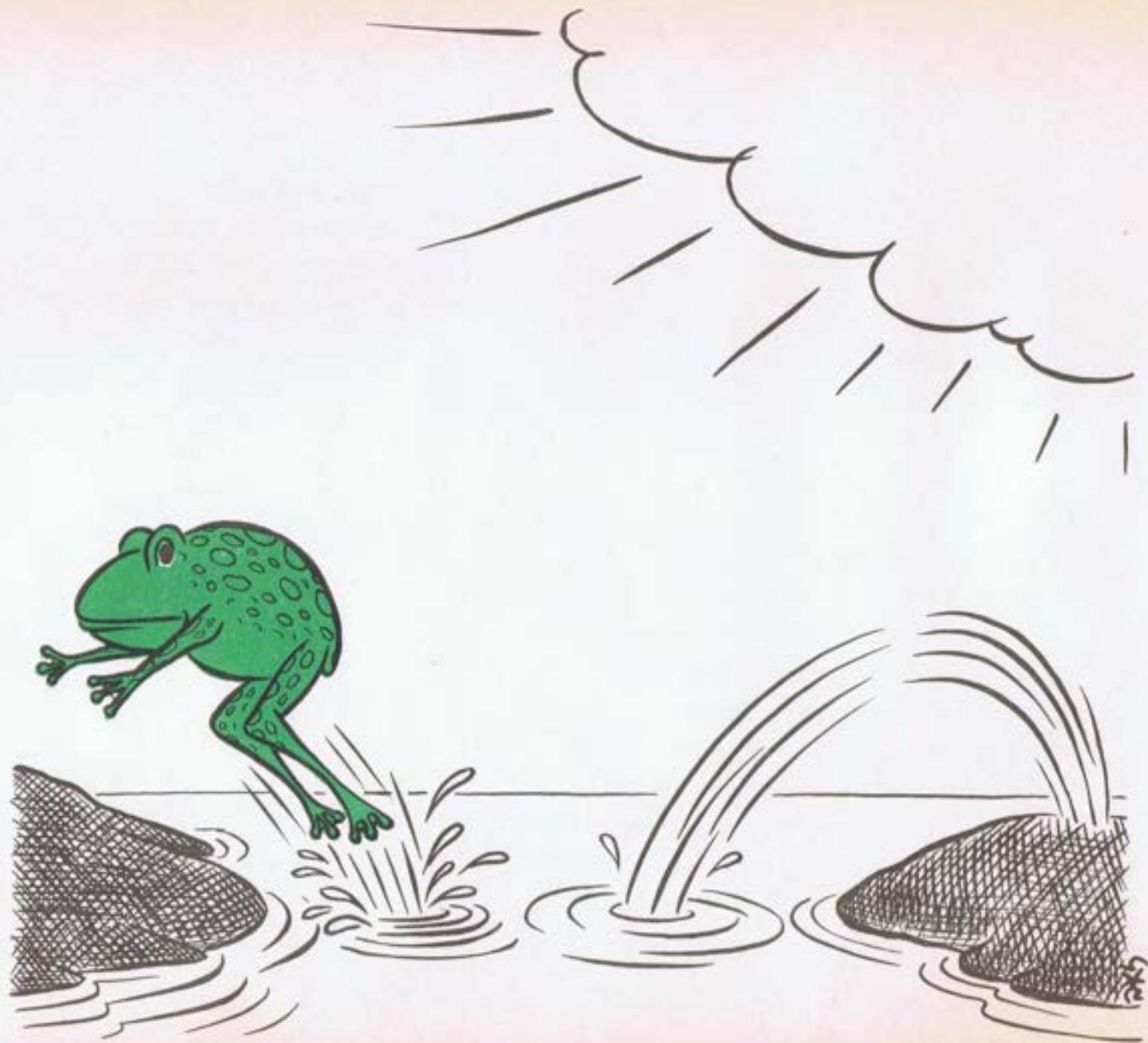
להאיר על הארץ.

בְּכִפְרֹדֶעַ פֿאַקֶשֶׁצֶת

ויאמר אלהים: "וְקוּ הַמַּיִם,
 אֲשֶׁר מִתַּחַת לַשָּׁמַיִם
 וְתֵרָאָה הַיִּבְשָׁה. וַיְהִי כֵן."
 וַיֵּרָא כָּל חַי לַמִּינֵהוּ
 וַיֹּתֵר לוֹ מְקוֹם לִשְׁכֹּנָהוּ
 בְּאֲשֶׁר בָּחַר וּבְעִינְיוֹ מֵצֵא חֵן.
 בְּרוּם אוֹיֵר, עַל עֵץ עֲנָף –
 כָּל עוֹף כָּנָף:
 בַּיִבְשָׁה – הוֹלְכֵי-רַגְלִים
 וְכָל חַיָּה רֹמֶשֶׁת:
 בְּסֹתֵר מַיִם –
 אֲשֶׁר לָהֶם סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת.
 הַצִּפְרֹדֶעַ – בַּקִּי הָיְתָה הַמִּתְקַשֵּׁוּ
 בְּבַחֲרֶהּ זֶה: פַּעַם אֶל הַמַּיִם אָצָה
 וּפַעַם אֶל הַיִּבְשָׁה
 קִפְצָה...

עוד היא קופצת ומנרת.
 קופצת וחוזרת,
 פוסחת
 ולא מדע גחת –
 וַיֵּרָא אֲדֹנִי וַיֹּאמֶר:
 "לֹכֵן אֶכִּין בְּלִיל שֶׁל חֹמֶר
 מִיִּבְשָׁה וּמַיִם יַחַד
 וְלֹא תִהְיֶה פּוֹסְחָת."
 מֵאֲזַז תִּשְׁכֵּן הַקִּבְקִבָּה
 בִּיּוֹן בְּצֵה יִרְקִבָּה.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים: „יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם” — — —
 שְׂרָצוּ הַמַּיִם כָּל מִינֵי שְׂרָצִים:
 הַמִּנְתָּרִים, הַזֹּחֲלִים וְהַרְצִים,
 מִשְׁתִּים עַד מִרְבֵּה־רִגְלִים.
 הֵם אֵף נִשְׂרָצוּ —

וְתִכַּף אֲצוּ
 לְעִבְרִים וְכָל אֲשֶׁר מִצְאוּ
 וְלָלוּ,
 אָכְלוּ.

הָיוּ מֵהֶם אֲשֶׁר שָׁכְבוּ־רִבְצוּ
 לְאַרְץ וְנָחוּ,
 שָׁקְעוּ פָּנִים בְּרֶפֶשׁ
 וּבַחֲלָקָם שָׁמְחוּ.
 וְהָיוּ מֵהֶם אֲשֶׁר תָּלוּ עֵינֵיהֶם
 לְתַכְלַת הַשָּׁמַיִם
 וּבִלְבַב וְנֶפֶשׁ
 חָרְגוּ לְדָרוֹר וּלְמִרְחַב־יָהּ.

וַיֹּצֵא יְהוָה:
 „יִתְּנוּ לָאֵלֹהִים כְּנָפִים
 וַיַּעֲזֹפּוּ
 וַיִּרְחֲפוּ
 עַל פְּנֵי רִקְיעַ הַשָּׁמַיִם;
 וְאֲשֶׁר שָׁקְעוּ פָּנִים בָּאָרֶץ —
 עָפָר וְלֹחֶב,
 עַל גִּחֹן יִלְכּוּ,
 יִהְיוּ לְשֹׂרֵץ...”

וְיִהי בְרָצֹחַ קִין אֶת אָחִיו, אֶת הָבֶל,
נִגְלָה נִגְלָה אֵלָיו אֵל
וַיֹּאמֶר: „מָה עָשִׂיתָ?
וְעַתָּה אָרֹר אֹתָה מִן הָאֲדָמָה!“...
הָאָרֶץ זֹאת שְׁמָעָה
וְתָנֹט: „מָה רָאִיתָ,
רִבּוֹן-עוֹלָם, כִּי אֶרְתָּנִי?
אִם קִין עַל אָחִיו הֵבִיא הַקָּרֶץ
בְּמָה חָטָאתִי אָנִי?
הֵיטָכֵן? הַשּׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ
מִשְׁפֹּט לֹא יַעֲשֶׂה?“
„אַל נָא בָכֶעס –
עֲנֵה אֵל – הֵן אֲמַנֵם צֹדֶקָה,
לֹא אֶת שִׁפְכַת הַדָּם, לֹא אֶת הַרְגָתָה,
אֲךְ רַע מְזֵה עֲשִׂיתָ,
שָׁכֵן עוֹד הִרְעוֹת מִבֶּן-אָדָם.

„אֲשֶׁר אֶת פִּיךָ פָּצִיתָ
לְקַחַת אֶת הַדָּם!“

בִּנְתָּהּ בִּקְצֵאוֹתַי וְהִשְׁמִיעַ בְּעֶרְוָתִי

נקרה נקרה
נחש לפני שועל, תסס וקרא:
„ידעתי:
חכמת מאד, וגם שמעתי
כי ימשלו משל בשמך:
אולם אני עולה עליך,
שכן מימי עולם ערמה הראיתי
לדעת
ואת חנה השא השאתי
לאכל מעץ הדעת.
ולראיה גם התורה עלי מעידה:
„והנחש היה ערום“...“

ענה שועל: „מה אמר ואגידה?
לא לחנם לבך ירום.
ומכיון שמר בקי כל כך
בספר התנ"ך –
יואל בבקשה,
לעין בזו הפרשה
פסוק יוד-דלח: „על גחונך
תלך ועפר תאכל...“
וד"ל!“

„ורדו בדגת הים

ובעוף השמים — — —“

אמר אדם:

„במה? בבשר ודם?

לנשר תת קנפים:

לפרס — צפרנים:

לראם — קרניים:

קלות-רגלים —

לצבי:

שאגה — לארי:

לנמר — עז: לדג — קשקשת:

וארס — לחיה רומשת,

אולם אני — ערם

וכל כלי-זין

לי אין!”

ענהו אל משמי מרום:

„אדם! לא בחיל

ולא בכח,

כי אם במח —

הוא ישמרך יומם ולילה”

וַיָּבֹאוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה
מִכָּל בָּשָׂר שְׁנַיִם-שָׁנִים.
וַהֲבָאִים – זָכָר וּנְקֵבָה,
חַיָּה, בְּהֵמָה וְעוֹף שָׁמַיִם.
וַיְהִי הַיּוֹם,
כַּאֲשֶׁר נִבְקְעוּ מַעֲיֵנוֹת תְּהוֹם
וַרְבַּב הַפֶּחַד
וַהֲאִיקָה –
וַיִּתְאַסְפוּ גַם יַחַד
חַיָּה וּבְהֵמָה,
זָאֵב עִם כֶּבֶשׂ, נֹמֵר עִם גְּדִי,
עֵגֶל, כְּפִיר וּמְרִיא,

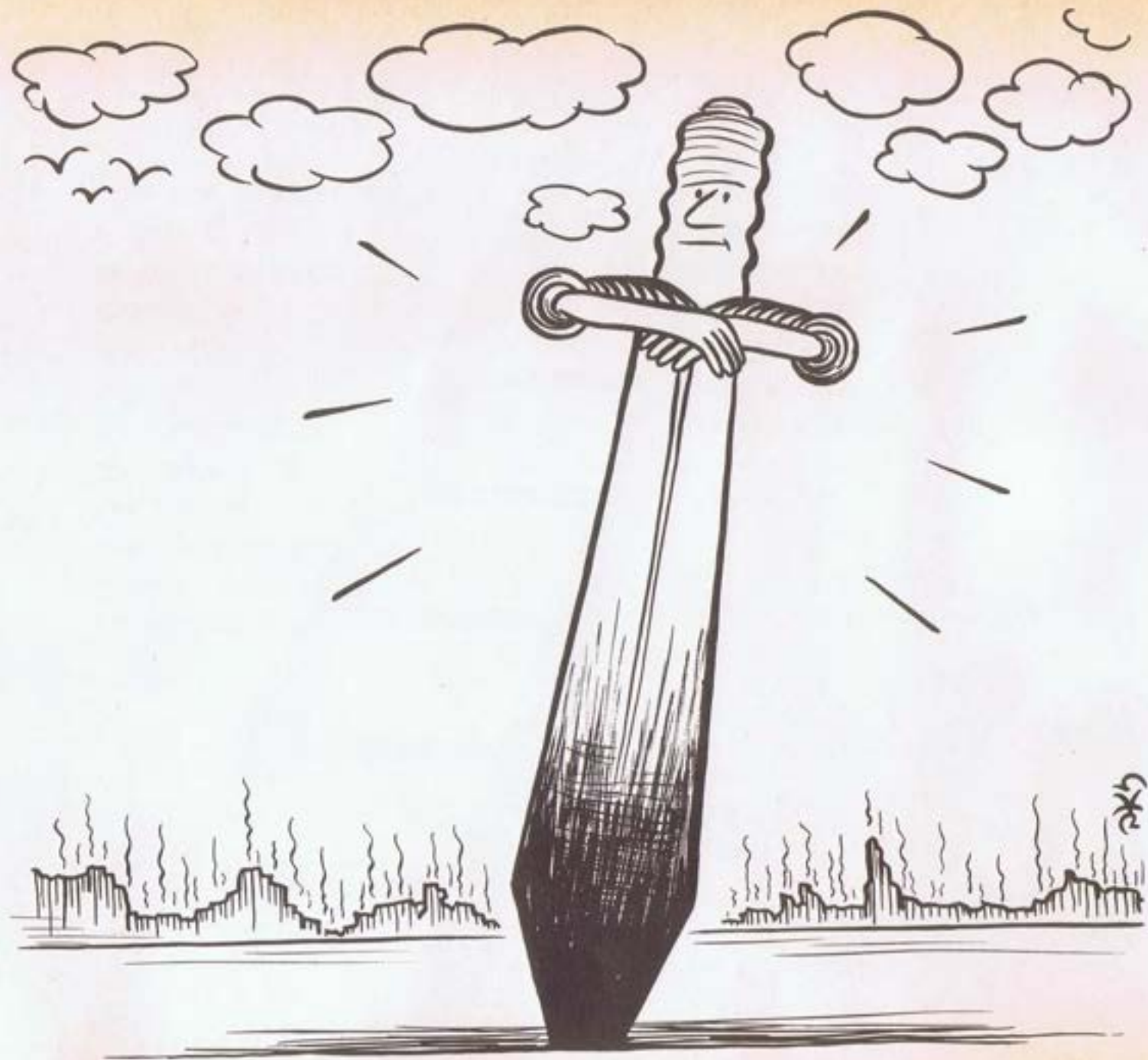
לְכָרוֹת בְּרִית בֵּינֵיהֶם נוֹעָצוּ.
מִנִּי אִזּוֹ בְּמַעְגַּל יוֹם יוֹם רָכְצוּ
וַיִּדְבְּרוּ, וַיִּשְׁוּחָחוּ וַיִּבְלּוּ בְּנַעֲיָמוֹת.
וַתִּרְאֶינָה הַבְּהֵמוֹת הַתְּמִימוֹת
וְלִבּוֹתֵיהֶן נִמְסוּ
מִנַּחַת וּמִגִּיל:
"הִנֵּה יָמִים בָּאִים
וַיִּתְּמוּ גַם חוֹטָאִים וְחַטָּאִים
וַפְּסוּ.
הִפָּךְ לֵב הַחַיּוֹת לטוֹב עָלֵינוּ,
וּמַעֲתָה – שְׁלוֹם יִהְיֶה בֵּינֵינוּ
לְנִצָּחַן!"

וַיְהִי מִקֵּץ... לְמַשְׁפְּחוֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן הַתֵּבָה.
וַיְדַבֵּר הַבְּרִית – הֵן אוֹת הוּא:
עוֹד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ – רֶצַח
וְטֶרֶף
וְשָׂדֵה, וְהֶרֶג
וְשִׁנְאָה וְאִיָּבָה
יוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּחוּ.

חרב עשת,
 מרוטה, מלטשת,
 החלה להתגאות:
 „מי ידמה לי?
 מי ישוה לי?
 הן, ממני לחיים תוצאות!
 גם יעיד עלי כתוב זה:
 „ועל חרבך תחיה!“

כך אמרה בגאון.
 ולהקה —
 שם בשדה הקרבות
 סף לאלפים ולקרבות.

בנטות היום, עם בין ערבים,
התקבצו מכל אפסוים
תרנגולות, תרנגולים כלם
סביב סלם,
ומשלב אלי שלב
נתרו עליו,
עדי עלו למעלה,
לרדם שם כל הלילה.
ויתר לסלם מאד,
ויאמר: "מה רבה עזות פניכם,
שתעלו עלי למשפחותיכם
ולא תנהגו בי כל כבוד!"

אם לא שמעתם,
אם לא ידעתם,
שאב-אב-אב-אבי,
"סלם-יעקב" סבי,
נגלה ליעקב בחלום,
כששקע עליו פתאם היום,
והוא מצב ארצה וראשו מגיע
עד לרקיע,
ומלאכי

אלהים

בו יורדים

ועולים!"

ויענו התרנגולים:

"שמענו

וגם ידענו

ואף נכון הדבר, אולם

רואים אנחנו, מר סלם,

שרק עד ראש הגג ראשה,

ומר סיד

עם מכרשת ביד,

הוא-הוא עולה ויורד עליה!"

חֵרוֹק-נֶגֶב שׁוֹעַל - וְהוּא הִנֵּהוּ
אֶחָד מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הַשׁוֹעָלִים,
אֲשֶׁר שָׁלַח שְׁמִשׁוֹן בְּשִׁבְלִים -
נִמְלֹט כָּל עוֹד נִפְשׁוֹ קִרְבָּהוּ,
וְהוּא עֵיף,

כּוֹאֵב, רָעֵב,
וְיִסֵּר אֶל הַכֶּפֶר -
וְיֵרָא

עַל עֵץ שִׁקּוֹי אָדָם-כִּרְבֵּלָת
עוֹמֵד לוֹ עַל עֵנָף
וְעַל יָדוֹ הַתְּרַנְּגֵלָת.
וְיֵרֵד רִיר מִפִּיּוֹ לְרֹאוֹת בְּגֵי הַכֶּנֶף.
- „שְׁלוֹם! - קָרָא שׁוֹעַל חֲנָף -
אֲנִי מִשְׁדָּה הַפְּלִשְׁתִּים אֲמִהְרָה,
וּתְבוֹסֶתֶם אֲשֶׁר נָחְלוּ
וּחִלְלִיהֶם אֲשֶׁר נִפְּלוּ
לָכֶם כִּיּוֹם אֲסַפְרָה.

פִּיטוּפִי

סָנָה שָׁמַע דְּבָרֵי הַמֶּאֲרָע,
שְׁאֲבֵי-אֲבִיו בָּעֵר בָּאֵשׁ וְלֹא אָכַל,
וְיֵרָא מִשָּׁה וְאֵת נַעֲלָיו נָשַׁל,
כָּל הַמִּסְפָּר בְּסִפְר־הַתּוֹרָה -
אָמַר: „בְּמָה נִפְלִיתִי אֲנֹכִי
מִמֶּנּוּ? הֵן סָנָה אֲנִי כְּאֲבִי-אֲבִי!
הִנֵּה אֲרָאָה לְכָל כַּחֲדָי
וְעֵצָם לִבִּי:
אֲצֵת, אֲבָעֵר וְלֹא אֲאָכַל כְּמוֹהוּ.
וּבְנֵי-אָדָם יָבֹאוּ,
יִסּוּבְּבוּנִי,
בְּפֶלֶא יַחֲזוּ וַיִּהְלִלוּנִי,
וְלִזְכְּרוֹן אוֹחֵק בְּסִפְרוֹ!”

וַיַּעַשׂ כֵּן - וַיְהִי לְאַפְרָם...

אף מלכם על עץ ענף?
 אלי רדו-נא יחד
 ואל תפחדו פחד,
 הן לא זאב, אף לא שועל אני,
 רדו ותנכחו שגם זנב אין לי!
 ענה שכוי בר-דעת:
 - אמנם, חביב, זנב חסרת
 כאשר דברת,
 אם כף מלדה חסרתהו,
 אם בעבוט נתתהו -
 לא לי לדעת,
 אולם אני מכיר שועל לא בזנב,
 אלא בפניו.

וזה הכלל אשמר ואף אדע ידע:
 "השמר לך מכל חיה וכל שנים,
 אם אף חסרו לה גם זנב וגם צפרניים,
 כל עוד חיה יחיה הלעו!"

שמואל זימזון בע"מ * תל-אביב